

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 9.

15. septembra 1860.

IX. tečaj.

Pridiga za 20. nedeljo po binkoštih.

(Jezus naš zdravnik; gov. M. T.)

„Gospod! pojdi doli, preden moj sin umerje“ Jan. 4, 49.

V v o d.

Člubo zdravje je na tem svétu človekov nar večí zaklad. Dokler je človek zdrav, odvzemi mu vse, kar ima, vendar je še srecen, dokler si more s svojimi rokami vsakdanjega kruha prislužiti. Naj mu ogenj pohištvo požge, ali mu huda ura pridelke polja in sad vinogradov pokonča, zdravo telo s pridnimi rokami si vé zmiraj kruha poiskati. Zato pravi pregovor, da je zdravo telo nar boljše blago. Usmiljenja in milovanja vreden pa je, ktereга huda bolezen položi na bolniško posteljo. Naj ima v svoji bolezní tudi vsega na obilnem, dobro postrežbo, tolažbo, jesti in piti, česar poželf, vendar se mu vse studi, zdravila se mu gnusijo, in nar boljše jedí so mu brez okusa in zoperne, da jih uživati ne more. Da, huda bolezen je za človeka velika in težka poskušnja. Za tega voljo se je Jezus takih ubogih siromakov rad usmilil, in jim dodelil zdravje telesa. Od vseh strani so mu nosili bolne in terpece, pa nobenemu zmed vseh, ki so se z zaupanjem k njemu zatekali, ni odrekel svoje pomoči. Po besedah današnjega sv. evangelija se mu je celo nek kraljič približal, in ga je prosil, da naj pride in mu sina ozdravi, Jezus se ga usmili, ter ga spustí od sebe s tolažljivimi besedami: „Tvoj sin živi“. — Toda Jezus ni prišel na svét samo za telesnega, ampak še sosebno za dušnega zdravnika. Ozdravljenje teles, pravi modri Laktanci, je bila le podoba tistega (dušnega) ozdravljenja, ki ga je prišel

Kristus storit našim dušam. In sv. Avguštín piše: „Velik zdravnik je prišel z nebes zato, ker je bil na svetu velik bolnik“, namreč po izvirnem grehu popačeni, in k vsem pregreham in hudobijam nagnjeni človek. „Svet, govori sv. Hilari, je bil pred Kristusovim prihodom enak velikemu mestu, v katerem je huda kuga razsajala, in kjer je bilo toliko bolnikov, kolikor je bilo ljudi. Kristus je toraj prišel, da nas je s kervijo svojih ran opral, in nam s svojo smertjo naše dušne rane zacelil“. Po tem takem vam smem v današnji pridigi Zveličarja za našega nebeškega zdravnika pred oči staviti, in pokazal vam bom,

1. da ta nebeški zdravnik vse poskuša, naj bi nas ozdravil in

2. vam bom odgovoril, zakaj pri vsem tem le še veliko ljudi bolnih ostane. Poslušajte.

Razlaga.

1. Da je človek na duši bolen, je tako očevidna resnica, da bi moral popolnoma slep biti, kdor bi je ne vidil. Kaj si li moremo misliti od človeka, kteremu se sladko grenko, in grenko sladko zdi? kateri bi dobro in tečno hrano od sebe pahal, in po nezdravi hrepenel, ki mu škoduje in težo napravlja? Mar ni to očitno znamenje, da je njegov okus skažen, in da ima v sebi kakovo skrito bolezen? — Ravno to moramo sami od sebe soditi, kar dušo zadene, ker nam kaj božjega in svetega velikrat kar nič ne diši, temu nasprot pa močno želimo stvari, ki so zgolj mesene in posvetne. Večne in neminljive dobrote se nam gnusijo, do časnih in minljivih čutimo nezmerno lakoto. Naše serce bi imelo božjo postavo premišljevati, naš duh se v molitvi pečati z Bogom; namesto tega pa je naše serce polno praznih in necimurnih želj, in naš duh je ves raztresen in razmišljen. Ali ni to dosti očitno znamenje, da tudi v naši duši skrivna bolezen tici? „Da, pravi sveti Ambrož, mi vsi terpimo za merzlico. Ta ima merzlico napuha, uni merzlico jeze; ta merzlico lakomnosti, uni merzlico necistosti; vsi, kolikor nas je, smo merzlicni na duši, ker smo vsi grešniki“. Na to merijo besede kra-

ljevega preroka, ki zdihuje: „Nič ni zdravega na mojem mesu pred obličjem tvoje jeze; ni ga miru v mojih kostéh pred pogledom mojih grehov. — Moje serce je sprideno, moja moč me je zapustila, in luči mojih oči ni pri meni“. (Ps. 37.)

Človek je tedaj na duši ubog bolnik, in zato nebeški zdravnik si vse prizadeva, da bi ga ozdravil. Zato ima nad sebo vse lastnosti nar boljšega zdravnika. On je:

a) nar ljubeznjivši, ki nam pravi po preroku Ozeju: „Ozdraviti hočem njih rane, in ljubiti jih brez priganjanja“. Da nam je svojo ljubezen pokazal, se je oblekel v oblačilo naše umerljivosti, in v tem oblačilu, velí sv. Avguštin, je stopil k postelji bolnega človeka. Ako hočeš toraj ozdravljen biti, ni nič drugega treba, razun da z Marto rečeš: „Gospod! ktereга ljubiš, je bolen“. — On je:

b) nar bolj skerbén zdravnik, ki je vsako uro po noči in po dne pripravljen, te obiskati, zdravnik, ki nas vse kliče: „Pridite k meni vsi, ki terpite in ste obloženi, in jaz vas bom poživil“. On sam nas bolnih išče, in nam zdravila ponuja za naše mnogotere bolezni. Da bi našo prevzetnost ozdravil, ni le človek postal, ampak postal je izmet človeka, hlapec, suženj, in kakor se pri preroku sam imenuje, stert červ. Da bi našo nevošljivost in lakomnost ozdravil, je hotel v revni štalici zagledati luč svetá, živeti v nar večí revščini, in nag umreti na zasramljivem lesu križa, da ni imel, kamor bi bil svojo glavo položil. Da bi ozdravil našo poželjivost in vse naše mesene slasti, je dal svoje deviško telo z jermeni in s šibami razmesariti. Da bi našo nezmernost, požrešnost in samogoltnost ukrotil, hoče z žolčem in kisom napojen biti; da bi našo jezo umiril, je šel kakor pohlevna ovca v mesnico, in ni odperl svojih ust, razun v molitvi za svoje križavce; in da bi našo mlačnost odgnal, je cele noči budil in molil. — On je:

c) nar bolj poterpežljivi zdravnik, in se v ozdravljenje le mehkih in prijetnih zdravil posluži. „Vi bolni umerljivi, nas kliče sv. Krizostom, ozdravite se, ker Jezus

Kristus je prišel, ki hoče z mazilom svojega usmiljenja ozdraviti vse poterte serca!“ In če bi se tudi te zdravila, ki nam jih daje, imele grenke zdeti našemu telesu, nam jih on vselej s (sladkostjo) prijaznostjo svoje gnade sladí in polajša. „Kako prečudno, o moj Zveličar, kliče sv. Bernard, kako prečudno olja vinu primešaš, da bi moja dušo ozdravil. Pokažeš se mi pohlevnega in mocnega; mocnega v moj prid, pohlevnega v mojo tolažbo!“ Vprašaj sam sebe, koliko tednov, mescev ali let je že morebiti minilo, odkar se vedno trudi, da bi te ozdravil; je pa li njegov trud, ki si mu ga z nepokorščino in s terdovratnostjo povračeval, odnehal? O kaj še; še zmiraj ti obezuje rane, ki jih pa ti spet znovic tergaš. Kje bi bil toraj ti, kje bi bil jaz, kje bi bili mi vsi, ko bi ne imeli tako poterpežljivega, tako usmiljenega zdravnika! Resnične so zares besede sv. Petra, ki pravi: „On ima poterpljenje z vami, in noče, da bi se kdo pogubil“. (II. 3, 9.) — Kristus je:

d) naš nar razumniši zdravnik, ki tam, kjer poterpežljivost in mehkost ne izdate, poskuša s terdôbo. — Kralja Manaseta verže v ječo, da se mu v nji oči odprejo; Nabuhodonozorja spremeni v živino, da njegov napuh poníza, in zgubljenemu sinu da priti za sostradanega svinjskega pastirja, da spozna svojo nehvaležnost do očeta. Zato pravi sv. Avguštín: „Le temu nebeškemu zdravniku se daj v roke brez premislika ne le, kedar daje mehkih zdravil, temuč tudi, kedar žge in reže“. Če te z boleznijo obiše, tvojo srečo do tal podere, in vse tvoje upanje odžene po vodi, le stanovitno poterpi, nanj se zanašaj, in če te bolečina skli, spomni se veselega ozdravljenja, ki ga boš spet po prestani bolečini užival; saj ta zdravnik ne tirja od tebe čisto nič plačila, ampak ti še sam hoče plačilo dati, če se hočeš poslužiti njegovih zdravil. Kristus je:

e) poslednjič naš nar radodarniši zdravnik, ker mu ni bila nobena stvar predraga, da bi je v naše ozdravljenje ne bil v dar prinesel nebeškemu Očetu. Če je bilo čudežev treba, je delal tolike, da so vsi nad njimi stermeli; je bilo solz treba, jih je pretakal v jaslicah in nad Jeru-

zalemom; je bilo treba kri preliti, jo je pretil do zadnje kaplje; je bilo ran treba, jih je bil poln od nog do glave; je bilo zakramentov treba, jih je postavil nam; je bilo živeža treba, se nam je samega v živež dal v podobi kruha; z malo besedami: ta nebeški zdravnik vse poskuša, da bi nas bolne zdravil, in zato pač po pravici sme vprašati s prerokovimi besedami: „Kaj bi bil imel še storiti, in nisem storil“? „Zakaj le še pri vsem tem toliko ljudi vedno bolnih ostane“? Odgovor na to vprašanje bo ob kratkem v 2. delu.

2. Ljudje, ki se temu nebeškemu zdravniku ozdraviti ne dajo, so trojni. Pervi ne vedó, da so bolni; drugi za bolezen vedó, pa se nočejo zdraviti, in tretji bi bili radi ozdravljeni, pa se preslabih zdravil poslužijo.

Pervi tedaj ne vedó, da so bolni. — Jaz ničesa ne potrebujem, ne zdravnika, ne pomočnika; ti po besedah v skrivnem razodenji ne vedó, da so ubogi, slepi in nagi. — Koliko na primer je križem svét strupenih in opravljivih jezikov, ki jim drugi pogovori niso znani, razun bližnjega do kostí obrati, ter sovraštva in prepire napravljati; pa ker so že od mladih nog temu vajeni, tega še za greh nimajo, dasiravno se morebiti en dan stokrat zoper ljubezen do bližnjega pregrešé. Ravno tako je veliko sovražnih, ki bi rajše po žerjavici hodili, kakor svojim razžalnikom dobro besedo dali; pa, ker se v djanji ne morejo nad njimi zmaščevati, se jim same želje še pregrešne ne zdé. — Koliko je kvantavcov, katerih nečiste usta nalezljiv smrad in gnjilobo dihajo, pa, ker jih morda ravno kakovi otroci ne slišijo, ampak pametni ljudje, (kakor pravijo) se jim to ne zdi gerdo in pregrešno. — In spet koliko je staršev, gospodarjev in gospodinj, ki nerodnosti in pregrehe svojih otrok ali poslov pregledujejo in pravijo: Mladost je norost — saj jim Bog ne zameri. — Vsi ti in še brez števila drugih ne vedó, da so bolni, in zato se tudi zdraviti ne morejo dati; zakaj nihče roke ne obezuje, če ne vé, da je ranjena, kakor se nihče od svojega napčnega pota nazaj ne verne, če misli, da po pravem hodi.

Drugi spet so, ki svojo bolezen spoznajo, pa nočejo ozdravljeni biti, in to so tisti, ki jih nobeno zdravilo, ki jim ga Bog pošilja, naj bo grenko ali sladko, ne poboljša. Nad

temi se pritoži Gospod po preroku Izaiju rekoč: „Kam naj bi vas še udaril, če greh na greh nakladate“? To je, česa naj bi se še poslužil, da bi vas spreobernal? kakoršnih zdravil vam dal, da bi vaše gnojne rane izčistil in zacelil? Pri takih namreč Bog ravná, kakor zdravnik, ki že nobenega sveta več ne vé. Kaj hočem začeti s tim grešnikom, pravi, mu li hočem s svojo gnado na sercé govoriti, da bi se o spominu svojih grehov zjokal, kakor Peter? Pa saj sem mu na serce govoril po pridigarjih, po spovednikih, po grizljejih njegove vesti — ali moje govorjenje je bilo zastoj. Ali mu hočem hladivnega olja vlití v njegove rane, da bi ga s časno srečo na-se potegnil, kakor je Davida premišljevanje božjih dobrot ganilo in pretreslo; pa vse to sem poskušal, toda on mu le še z večo nehvaležnostjo od sebe paha. Ali ga hočem z boleznijo obiskati? morebiti ga bo ona poboljšala, kakor je kralja Ecehija. Tudi s to sem ga že obiskal, da mu je mrtvaški pot na čelu stal; pa, berž ko se mu je posušil, je postal stari grešnik. V terpljenji je bil nepoterpežljiv, v revščini je godernjal, v sreči se za me ni zmenil, v nesreči me preklinjal. Kaj naj ti tedaj storim, o Efrajm? kaj tebi, o Juda, zdihuje s prerokovimi besedami nebeški zdravnik; kam naj vas še udarim, ker greh na greh nakladate; ga spoznate, pa mu le nočete slovesa dati!

In tretji so tisti, ki bi bili radi ozdravljeni, pa se premehkih zdravil poslužijo. Krivični bi rad pravičen postal, ko bi le ne bilo treba storjenih krivic popraviti, ptujega blaga in ukradenih stvari poverniti. Nečistnik bi rad postal čist; toda priložnosti noče zapustiti, ne bežati od zapeljivcov: zato zmiraj stari grešnik ostane. Tudi požrešnež bi rad postal zmeren in trezen, toda pri kerčmi se ne more premagati, da bi memo šel; svojemu gerlu ne odreči, če ga kdo pit kliče, tistih veselih družinj ne more pozabiti, kjer je bil velikrat poprej dobre volje čez mero. In tako bi se veliko zastaranih grešnikov rado poboljšalo, toda spoved jim preveč merzí, spovednikovi nauki in svèti so jim preterdi; manjka jim resnične volje, s katero edino človek še tako močne vezí greha raztergati zamore.

S k l e p.

Za to resnično voljo, kristjani! prosimo nebeškega zdravnika, ki je vsemogočen, in tedaj slednjo bolezen ozdraviti zamore. Ko bi bili tudi ubijavci, kakor je bil Dizma; očitni grešniki, kakor je bila Magdalena; da, ko bi bili preganjavci Kristusove cerkve, kakor je bil Savelj; le pred nebeškega zdravnika padimo na kolena in ga prosimo: Gospod! hiti mi na pomoč! reši mojo dušo pred večno smertjo; — in tudi nam poreče, če se bomo njegovih zdravil poslužili: „Idi, tvoja duša živi, in je zapisana v bukvah življenja! Amen.

Pridiga za 21. nedeljo po binkoštih, tudi žegnano nedeljo.

(Kakor cerkve, tako morajo kristjani biti hiše božje; gov. M. T.)

„Danes moram v tvoji hiši ostati“. Luk. 19, 5.

V v o d.

Če preiskujemo zgodbe časov od stvarjenja do današnjega dne, ga ne nahajamo nikoli nikjer nobenega ljudstva, ki bi ne bili svojih posebnih krajev imeli, kjer so svoje molitve opravljali in darove prinašali. Ako pa pogledamo na izvoljeno Izraelsko ljudstvo, vidimo, da so si na božje povelje sperva svet šotor napravili in poznejši krasen tempelj sozidali, kjer so Jehova, svojega Boga molili, ter mu žgavne in klavne darove prinašali. Ko je pa prišla polnost časov in nastopil novi zakon, nam pripoveduje sv. pismo od več krajev, kjer so se kristjani shajali, molili, božjo besedo poslušali in daritev sv. maše opravljali, dokler so se po minulih stoletjih preganjanja vzdignili iz podzemeljskih jam tudi veličastni tempeljni in hiše božje, ktere še zdaj občuduje in stermi nad njimi cloveško oko. Iz tega je očitno, da je že prirojena cloveku potreba, si poiskati kraja, kjer brez razmišljenja v miru in s pobožnostjo svoje občutljeje k Bogu pošilja in se njegove pomoci in prijaznosti vdelezuje. Cerkve toraj in vsa njih priprava so za cloveka, ne zavoljo Boga. Zidovje, v katerem

smo zbrani, naj nas od sveta, od skerbí in terpljenja pripe-
rajo. Zvonovi se glasé, naj bi njihovi glasovi nas proč kli-
cali od posvetnega k nebeškemu. Luči se v njih prižigajo,
da bi nas opominjale, da bi imelo svitlo biti v našem sercu
od plamena pobožnosti. Podobe svetnikov z vso drugo lepoto
vred ne povišujejo velikosti in slave božje, ampak v nas imajo
obuditi hrepenjenje po čednosti in popolnosti. Prijetni glasovi
orgelj in lepo petje ni v kratek čas Bogu; ampak naš duh se
ima po perutih tih soglasnost vzdigniti do nebeškega. Vsega
tega nas opominja današnji god in praznik posvečenja vseh
cerkev. Nar bolj pomenljivo ime pa, s katerim kraje zbirališč
pravovernih kristjanov, ali kerščanske cerkve zaznamujemo, se
mi zdi imé: hiša božja, ker hiše božje niso le cerkve, ampak
tudi kristjani. Kaj več od tega dvojnega, namreč:

1. da so cerkve zares hiše božje, in
2. da je tudi kristjan hiša božja, ali bi vsaj imel
slehern biti, vam bom z božjo pomočjo v kratkem razložil.

R a z l a g a.

1. „Zvolil sem si ta kraj in ga posvetil, da ostane
moje imé v njem na vekomaj“, je rekel Gospod Bog Salomonu,
ko je bil tempelj v Jeruzalemu dozidal v njegovo čast. Če je
pa Bog že temu tempeljnu svojo pričujočnost zagotovil, kjer
še v presvetišču razun skrinje zaveze, v kateri so bile shra-
njene na deski božje zapovedi, posoda mane in Aronova pa-
lica, nič drugega svetega ni bilo; koliko bolj je še le pri-
čujoč v naših cerkvah, ker je v njih vse sveto, kamor se
ozremo in ker v njih „Svéti vseh Svétih“, kakor ga prerok
imenuje, prebiva! Cerkve so po tem takem hiše božje, a) ker
so tisti kraji, kjer nam Gospod sam svoje zapovedi in svojo
voljo oznanuje. V cerkvah se učimo iz sv. evangelja spoznati
Boga za svojega Stvarnika, ohranovavca in preljubeznjivega
Očeta. Tu se učimo, koliko nam je storil po svojem Sinu in
sv. Duhu le za tega voljo, da bi kdaj srečno priromali tje,
kjer je on sam, v družbo njegovih izvoljenih. Tu nas išče
in vabi vse, pravične, ali omahljive ali že padle, zdaj ostro,
zdaj milo, zdaj ljubeznjivo, kakor zaslužimo. — Je kdo s
križi obložen, in se je bati, da bi pod njimi ne obupal, za-

sliši tolažbo: „Kdor hoče moj učenec biti, naj zataji sam sebe, zadene svoj križ in hodi za meno; zakaj blagor tim, ki so žalostni, ker bodo oveseljeni“. Toraj, če te bôde ternje tvojega križa, oziraj se na krono večnega veselja! — Se je kdo preveč v posvetno zamotal, kakor bi mu bilo večno tukaj živeti, sliši svarjenje: „Kaj ti pomaga, če ves svet pridobiš, na svoji duši pa škodo terpiš“; — saj za denar niso nebesa na prodaj! — Nič nismo na ta svet prinesli, gotovo tudi nič s tega svetá vzeli ne bomo“. Zbiraj si toraj zaklade itd. — Je kdo zmed nas, ki tako rekoč na razpotji stoji, ki bi se z eno roko rad Kristusa držal, drugo pa svétu podal, sliši besede: „Dvema gospodoma ne moreš služiti! Prijaznost s svétom je sovraštvo z Bogom; odpovej se meni, ali pa svetu, zakaj le to je znamnje, da me ljubiš, če zavolj mene od vseh želiš z veseljem zaničevan biti“. — Se je kdo zmed nas v greh zamotal in že morebiti leta in leta v svoji grešni slepoti spi, njega zadeva na tem kraji strašivni glas Gospodov: Gorjé ti, ki se v grehu smejiš in veseliš, ker tvoj smeh se bo v jok, tvoje veselje v žalost spremenilo! Gorjé tebi, ki v nečistosti podobo božjo v sebi gnusiš, ložej bo Sodovski zemlji na sodnji dan, kakor tebi! Gorjé ti, ki po krivičnih potih bogastva nabiraš, sirotam pa solz ne brišeš; ker bo tvoja postelja v peklú pri terdoserčnem bogatinu! Gorjé ti! ki s svojim neberzdanim in gerdim jezikom pohujšanje daješ! koliko boljši bi bilo zate, da bi te bili na dan tvojega poroda potopili v globočino morja! — Tako se nam tedaj vsem v cerkvah oznanuje volja Gospodova, in je ravno zavoljo tega oznanovanja zares hiša božja.

Cerkve so zares hiše božje b) zato, ker nam v njih Gospod Bog nar več dobrot delí. — Kaj ne, solnce ne sije zmiraj na zemljo; velikrat nam ga prikrivajo črni oblaki. Viharji razsajajo po zemlji in za jasnimi dnevi pridejo oblačni in deževni. Tako tudi človek pride v mnogotere zaderge, kjer si ne vé ne svetovati, ne pomagati. Težka butara terpljenja tlačí njegovo serce; žalost in tuga ga koljete; pa ni je prijazne roke, ki bi butaro preložila. In nam pravi notranj tih glas: „Pojdi v cerkev in potoži težave svojega žulečega jarma Gospodu; on je ljubeznjiv, on premore vse“. Mi ta

glas poslušamo, gremo in z zaupanjem svoje prošnje dobrotljivemu Očetu v nebesih na serce položimo, in vlije nam nek čuden mir in tolažbo v potertega serca skeleče rane. Žalostni smo stopili na ta sv. kraj; potolaženi in pokrepčani ga zapustimo. Prevelik se nam je zdel križ, ko smo v cerkev prišli, ali ker smo ga tukaj s Kristusovim primerili, se nam zdi, preden cerkev zapustimo, majhen in lahek. Zato, ljubi moji! ker nas vse bolj ali manj stiskajo butare terpljenja, ne zanašajmo se na človeško pomoč ali tolažbo, hitimo na ta sveti kraj, tu prosimo z zaupanjem, kamor angeli Gospodovi zahajajo in naše molitve sprejemajo, da jih nosijo pred sedež vse-mogočnega — in prejeli bomo, česar nam svet ne more dati.

c) Cerkve so hiše božje tudi zavolj gnad, ki jih po sv. zakramentih prejemamo. — Tu se človek, ko je še komaj luč svetá ugledal, pri sv. kerstu posvetí za nebesa; tu se pri zakramentu sv. birme uterdi za boj, ki mu ga napoveduje hudobni svet, spačeno mesó in zavidljivi pekel. Tu se pri zakramentu sv. mašnikovega posvečevanja odbirajo oznanovavci božje besede, spravniki z Bogom, delivci njegovih gnad in služabniki Njegovih oltarjev. Tu prejme po zakramentu sv. zakona zveza ljubezni in zvestobe gnado v spolnovanji nasprotnih dolžnost. — Tu zasliši skesani grešnik tolaživne besede: „Moj sin! moja hči! odpuščeni so ti tvoji grehi! Pojdi v miru in nikar več ne greši!“ Spravljen z Bogom se približa Gospodovi mizi, da se poživi s kruhom neumerjočnosti, z angel-sko jedjo v zastavo večnega življenja. — Cerkve so zares hiše božje, ker poslednjič

d) v njih prebiva tisti, kteremu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji, prebiva tisti, ki je pravi živi Bog od vekomaj, in je shranjen v tabernakeljnih v podobah kruha. Po pravici pravi toraj sv. Tomaž: „Še nikoli ni bilo ljudstva tako velikega, da bi bili tako blizo imeli svoje bogove, kakor imamo kristjani blizo svojega Boga“. — Pričujoč nam je pri sv. obhajilu, pričujoč pri daritvi sv. maše, pričujoč v tabernakeljnih, po noči in po dne pripravljen nam priti na pomoč.

2. Kakor so pa cerkve (sub. a, b, c, d) hiše božje, tako je tudi slehern kristjan, alj bi vsaj imel biti, hiša božja. Sv. apostelj pravi: „Vedite, da ste za drago ceno odkupljeni, da

niste odkupljeni za srebro ali za zlato, ampak s kervjo Jezusa Kristusa, da ga nosite v svojih srcih“. Toraj nismo otroci tega svetá, ampak otroci nebeškega Očeta. In Zveličar sam je rekel: „Kdor me ljubi, ta bo ravnal po mojih zapovedih, in tudi moj Oče ga bo ljubil, in midva bova k njemu prišla in pri njem prebivala“. Zato kliče sv. Pavelj pervim vernim: „Vedite, da vaši udje niso vaši, ampak so Kristusovi udje, in da vaše telesa niso vaše, ampak so tempeljni božji in prebivališča sv. Duha“. Tempeljni, prebivališča, hiše božje smo tedaj kristjani! Kolika čast to pravičnim in pobožnim, pa tudi le njim, ker le oni so v resnici tempeljni in hiše božje. Kakor se pa cerkev, ki je hiša božja, po mnogih znamenjih loči od drugih zidanj, tako se tisti kristjan, čigar teló je res božja hiša, loči od drugih po besedah sv. Pavla po sadu, kterega sv. Duh v njem rodi. Ta sad je: Ljubezen in dobrotljivost, mir in veselje; poterpežljivost in krotkost; lepo obnašanje in čistost. Ljubezen in dobrotljivost ste tedaj prvo znamenje kristjana, da je njegovo telo hiša božja. Vsak človek je naš bližnji, in vsak ima v sebi vtisnjeno podobo božjo. Toraj prava ljubezen nikogar ne izverže. Ona ne opravlja, ni nevošljiva, se zderži natolcevanja in krivih sodb; ona se ne dá ne razžaliti ne razdražiti — ampak vse prenaša, vse preterpi. S poterpljenjem pride naproti tim, ki zaidejo in jih s prizanesljivostjo zaverne na pravi pot. Spolnujme toraj to zapoved do bližnjega, da bo sad te ljubezni razovedal, da so v resnici naše telesa hiše božje.

Drugo znamenje je mir in veselje: „Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor svét, ga jaz vam dam“. To je po besedah Kristusovih tisti mir, ki nam ga čista in nezadolžena vést prinese, in ki ima le nad Bogom svoje veselje. Vse posvetno, in kar je pa na posvetno sozidano, se podere in preide. Po tem takem je tudi mir in veselje, ki nam ga svét dá, bežeče in minljivo. Le mir in veselje, ki sta darova božja, sta popolnoma in neminljiva. Zato skerbimo za tako čisto in mirno vest, da bodo naše telesa res hiše božje. — Dalje imenuje poterpežljivost in krotkost sv. Pavel sad sv. Duha in znamenja, da sv. Duh v nas prebiva. „Blagor krotkim, velí Kristus, ker bodo zemljo posedli“. Ako tedaj

križe in težave, ki ti v nebesa pomagajo, voljno nosiš in zglede svojega Učenika posnemaš, ki je krotek in pohleven iz serca; kakor on odpustiš tim, ki te razžalijo in moliš zanje, ki te sovražijo in preganjajo; pótlej, kristjan! je tvoje telo zares lepa hiša božja in prebivališče sv. Duha.

S k l e p.

Poslednjič ste lepo obnašanje in čistost znamenja, da smo otroci božji in stanovališča njegovega Duha. Če toraj pred priložnostjo nečistega greha bežiš, skušnjave odganjaš, kar je v tvoji moči, se vsemu vabljenju grešnikov in obetanju zapeljivcov ustavljaš in nikoli ničesar ne storiš, kar bi belo lilijo nedolžnosti omadeževalo; vse to je, kar tvoje telo posveti v zal tempelj božji, v katerem trojedini Bog prebiva in ti srečo in sladkost, mir in veselje nebesko že na tem svétu pokušati daje; še večí, kakoršnega ni izreci, ti je pripravil tam, kjer čisti Boga gledajo in se v potokih rajskega veselja napajajo; to je, v tisti cerkvi, v tisti hiši božji, kjer za delavniki zdajnjega življenja pride večni praznik, in kjer bo tudi tvoje poveličano telo od truda za vselej počivalo v nar slajšem miru. Amen.

Pridiga za 22. nedeljo po binkoštih.

(Od nasledovanja Jezusa Kristusa; gov. R. S. v P.)

Zapopadek: Kristus je predpoda našega življenja.

„Čigava je ta podoba?“ Mat. 22.

V v o d.

Aleksander veliki, kralj Macedonski, ki je v svoji ošabni prevzetnosti mislil, da mu ga na svétu ni para, in gorje bi bilo onemu, kateri bi si bil prizadeval njemu enak postati, prepové celo ošabnež, da nihče drugi ne sme zmalati njegove podobe, kakor slavnoznaní slikar Apelles. (Horat. de art. poetica)

Vse drugače pa hoče in zaželjeva čez vse ponizni in mogočni kralj nebes in zemlje, Jezus Kristus; on ničesar drugega ne želí, kakor da bi vsi ljudje, posebno mi kristjani

njemu v vseh rečéh podobni postali, ter po podobi njegovega nebeškega življenja tudi svoje obravnovali. Iz tega namena je on 33 let po zemlji hodil ter svoje življenje po čvetirih evangelistih popisati dal, da je nam vsem zgled zapustil, ktere-
rega imamo nasledovati, kakor sveti Gregor veliki piše, ki pravi: „Vsak je slikar svojega življenja: barve so čednosti, predpodoba je Kristus“, (Epist. 1. de poenit.) Jezus, sin božji. On hoče reci: Kakor malarji tistemu, ktere-
ga hočejo zmalati, pazno gledajo v obraz, enako imamo mi kristjani vedno imeti pred oči svojega odrešenika in gospoda Jezusa Kristusa, ter svojih oči nikdar od njega ne odverniti, da mu na čednostih in pobožnem življenju podobni postanemo. In to ljubeznivi! to edino je priporocal sv. apostelj Pavel pervim kristjanom; rekel je: (Hebr. XII. 2.) „Ozirajmo se na Jezusa, zacetnika in dokoncevavca vere“ . . . Še bolj natanjko in razločno govori od tega sv. Bonaventura; on pravi: „Pri vseh svojih delih in besedah svojih se vedno oziraj na Kristusa kot na podobo, ali hodiš, ali stojiš, ješ, molčiš, ali govoriš“.

In zakaj bi mi tega ne storili? ali ni sam Jezus Kristus pred svojo smertjo svojim učencem govoril: „Zgled sem vam dal, da kakor sem jaz storil, tudi vi storite“ (Jan. 13, 15).

In to ljubeznjivi hočemo tudi storiti, mi hočemo Kristusa nasledovati, tako, da, če se kdo potem ozre na podobo našega življenja in vpraša: Čigava je ta podoba? bodemo reci zamogli: „Življenje naše je podoba našega ljubeznivega Odrešenika Jezusa Kristusa. In od tega želim danes govoriti.

Razlaga.

Sv. papež Leo misli, da je Bog človeka zato po svoji podobi vstvaril, da bi svojemu stvarniku podoben postal. Pa si bo morda kdo mislil: kako sem pa v stanu svojemu stvarniku in Bogu podoben postati, saj ga ne vidim. Res je, da mi Boga ne vidimo, in ga le po stvarjenih rečéh nekoliko spoznamo; toda mi kristjani vemo: da je Bog se včlovečil ali človek postal, celih 33 let na zemlji bival in kako nam je živeti, lep izgled zapustil. „Zapiši si toraj, pravi sv. Bonaventura, v svoje serce obnašo in dela Kristusove in imej jih

za zgled; glej kako ponižen je bil Kristus pred slehernim, kako ljubeznjiv in prijazen do svojih okornih učencov, kako poterpežljiv ž njih slabostmi, pregreški in pomankljivostmi; kako usmiljen proti revnim, kako dobrotljiv in milostljiv je bil grešnikom, kako spodoben, čist, sramožljiv in zmeren v družbah; kratko, kamorkoli je stopil, povsod je ljudem le dobrote skazoval“. Učeni Tertulian je nekdaj rekel, da zgled Jezusa Kristusa vse težave in zapreke kristjana razreši, ker v življenju kristjana nobena ne najde se, ktere bi njegov izgled ne pomanjšal, ali clo odstranil, tako, da mi po njegovem zgledu nikakor izgovarjati ne moremo se, da bi njegovih božjih naukov spolnovati ne mogli. Toda pri vsem tem najde naša sebična ljubezen vedno še nekaj, s čimur se ona izgovarja. Ona pravi: Kristus je bil prost od vseh slabost in pomankljivost, on je bil po bitju že svet in vsegamogočen, tedaj mu je bilo mogoče še več storiti, kar je storil in še več terpeti, kar je terpel. Mi bi tedaj, kakor se vidi, še vedno izgovarjali svoje slabosti in pomankljivosti. Toda kristjani! če se mi na zveste nasledovavce Kristusove ozremo, na svetnike, se zastonj izgovarjamo na težki jarm, na ojstrost njegovih naukov. Sveti Avguštin je tudi mislil, da je nemogoče samega sebe zatajiti in po Kristusovih naukih živeti. Bog ga je sicer večkrat po vesti opominjal, da mu je to mogoče, on pak si je vedno izmišljeval, da mu je nemogoče. V tej slepoti je on dalj časa, kot sovražnik božji in služabnik svojih strast živel, dokler ga gnada ali milost božja popolnoma ne pregreje. Znano vam bo, kako prečudno se je to godilo. Dozdevalo se mu je, govori on sam v bukvah svoje izpovedi — da je vidil v duhu pred sebo svetost z veličastnim obrazom, obdano z brezbrojnim številom devic, ki so ga ojstro svarile. Da se je pa njegova duša nekoliko utolažila ter se obudilo zaupanje v njegovem sercu, mu reče: Avguštin! ali ne boš tudi ti to storiti zamogel, kar so ti in uni storili? Živo presunijo te besede Avgušтина, oserčeje mu kipí, trepetaje se trese pred glasom, ki ga je nagovoril in on mu ne more nič več dalje nasprotovati; v njegovi glavi se mu razjasni, njegova volja se zbudí k dobremu ter njegovo serce se mu omehcá tako, da sklene resnično želeti, kar je dosihmal le na videz želel; on

želi to popolnoma spolnovati, kar je dosihmal serce le na polovico želelo. Avguštin se spreoberne in velik svetnik postane. Enako beremo tudi od sv. aposteljna Pavla. Komu ni znano, kako strašen, zaklet sovražnik imena Kristusovega je bil on pred svojim spreobrnjenjem. Že si izprosi dovoljenje v Jeruzalemu, iti v Damask preganjat kristjane. In kedar je na potu bil, in se bliža Damasku, ga nanagloma obsveti luč iz neba; on pade na zemljo in sliši glas: Savel! Savel! zakaj me preganjaš? In on odgovori: kdo si pa ti, gospod? In glas mu pravi: „Jaz sem Jezus, ktereга ti preganjaš“. Na to on strepeta, ostermi in reče: Gospod kaj hočeš, da storim? In Gospod mu pravi: „Ustani in pojdi v mesto, tam bo tebi povedano, kaj imaš storiti“. Savel ustane in z odpertimi očmi nič ne vidi. Tedaj pe-ljajo njega za roke v Damask in tam je bil tri dni in tri noči, da ni vidil, in ni jedel ne pil. Bil je pa v Damasku eden učencov Gospodovih z imenom Anania in Gospod mu govori: Ustani in pojdi v terg, ki se imenuje Ravni, ter prašaj v Judovi hiši po Tarzanu z imenom Savel. Ananija mu pa odgovori: Gospod slišal sem od mnogo ljudi, koliko hudega je ta mož tvojim svetim v Jeruzalemu storil; in on ima oblast od viših duhovnov, vse zvezati, kateri v tvoje ime kličejo. Gospod mu pa reče: Pojdi, zakaj izvoljena posoda je ta meni, da bo nosil moje ime pred nevernike in kralje in Izraelove otroke; zakaj jaz bom njemu pokazal, koliko bo imel terpeti za-voljo mojega imena. In Ananija gre, stopi v hišo, položi roke nanj in reče: Savi, brat! Gospod Jezus, ki se ti je prikazal na poti, kodar si prišel, pošlje mene, da pre-gledaš in s sv. Duhom napolnjen boš. In zdajci padejo od njegovih oči kakor luskinje in spregleda: on ustane in je kerščen bil; in berž gre v shodnico in oznanuje tam Je-zusa, da je v resnici sin božji in je nosil njegovo ime po celem svetu ter s pomočjo gnade božje njemu po čed-nosih tako podoben postal, da v svojem pismu do Gala-čanov (p. 2.) piše: „Jaz živim, pa ne živim jaz, ampak Kristus živi v meni“.

Kristjan! ako sta sv. Avguštín in sv. Pavel in toliko tavžent in tavžent drugih zamogli nasledovati Kristusa in njemu po čednostih podobni postati, zakaj bi potem pa mi ne mogli, ki smo v svoji prvi mladosti že v poglavitnih verskih resnicah podučeni bili. In nasledovati Kristusa spodbada nas še poseben dobiček. Zakaj ako Bog, nebeški Oče vidi, da si prizadevamo, naj njegovemu sinu podobni postanemo, se ne more potem drugaci goditi, da bo tudi on nas ljubil, ter z nebeškimi dobrotami oblagodaril ali požegnal. Da vam to jasnejše razložim, hočem vam povedati, kaj se je z očakom Izakom in njegovima dvema sinovoma godilo. Izak se postara in oči so mu otamnele. Tedaj poklice Ezava in mu reče: Moj sin, glej! postaral sem se in ne vem dneva svoje smerti. Vzemi svoje orožje, tul in lok ter pojdi na lov. Če kaj vjameš, napravi mi jed, kakor veš, da jo rad imam, tedaj te bom blagoslovil, preden umerjem. Rebeka je to slišala, naglo napravi dva kozlica kakor divjašino, oblece Jakoba v Ezavo naj lepšo obleko mu obviije roké in vrat z kozličevinama in mu da pripravljeno jed. In on gre k očetu in mu reče: Oče ustani, jej in blagoslovi me. Izak mu reče: Stopi lesem, da te pošlatam moj sin. On stopi k očetu in Izak ga pošlata ter reče: Glas je sicer Jakoba, roke pa so Ezave, in ga ni poznal. Tedaj je jedel in ga blagoslovil, rekoč: Bog ti daj od rose nebeške in maščobe zemeljske, obilno žita vina in olja; služijo naj ti narodi in rodi naj se ti priklanjajo! Bodi gospod tvojih bratov. Tako je bil Jakob posvečen. — Poslušajte pa zdaj, kako cerkveni učeniki to prigodbo razlagajo: — Bog je nas vseh oče, od kterega pridejo vse zemeljske in nebeške dobrote. In kdo je naš naj starejši brat? Noben drug kot Jezus Kristus. „On je — pravi sveti apostelj Pavel (Rom. 8.) pervorojeni izmed veliko bratov“. In kaj pomeni njegova obleka? So čednosti in sveto življenje Jezusa Kristusa, pravi sv. Ambrozi. Če mi tedaj s to obleko, z obleko svojega naj starejšega brata, Jezusa Kristusa oger-njeni pridemo in stopimo pred Boga našega očeta, ali ne bo tudi on nas blagoslovil, ter z vsemi zemeljskimi in

nebeškimi dobrotami obilno oblagodaril ali požegnal? O kaj pa da! To je dobro spoznal sv. apostelj Pavel, zato je vernim svojega časa klical: „Oblecite Gospoda našega Jezusa Kristusa“! (Rom. 13.) In to tudi jaz vam priporočam: Oblecite Gospoda našega Jezusa Kristusa in ne strežite mesu po njegovem poželenju. „Naj se sveti podoba Kristusova, pravi sv. Ambrozi (in Can sanct cap. 8) v naši veri, naj se sveti v naših opravilih in delih, in če se more zgoditi, naj se vtisne cela njegova podoba v nas“. In sv. apostelj Pavel pravi še: „Vse, karkoli delate, z besedo ali z djanjem, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa in zahvalite Boga in Očeta po Njem (Kol. 3, 77.). Amen.

Pridiga v god vseh svetnikov.

(Pot terpljenja, kraljeva pot proti nebesom; gov. M. T.)

„Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo“. Mat. 5, 10.

V v o d.

Z veseljem se oziramo današnji praznik proti nebesom, in ogledujemo v duhu brezštevilno trumo svojih zveličanih bratov v nebeški časti in slavi, in nehoté se vzdigujejo v naših persih želje, da bi tudi mi tam bili, kjer so oni; saj — kdo bi ne hrepenel, iz dežele pregnanstva priti na blagi dom ljubljenega Očeta?! Ali, kdor hoče iz tega pregnanstva, kjer mnogoteri križi in težave kakor žalostni bratje in objokane sestre vedno z nami popotujejo, in so naši neločljivi prijatli od zibelje do groba, priti v presrečno domačijo izvoljenih, temu pot do nje ne sme biti neznan, ne se mu zdeti pretežaven. In kateri je tisti pot? — Nekemu pobožnemu mladenču iz Siene se je sanjalo, da je bil prestavljen do visokega in dolgega tempeljna, čigar tla so bile s prahom in pepelom potrošene. Zdaj se odprejo na stežaj velike vrata, in vanj stopi v podobi terpečega reveža Zveličar, ter gre skozi in skozi po dolgem do presvetišča, kjer se je bil usedel na veličasten pre-

stol; po pepelu pa so bile znati še njegove kervave stopinje. Za njim pride njegova deviška mati, gre povsod po stopinjah svojega Sina, in ko do Njega pride, jo posadí na svojo stran. Na to pridejo aposteljni in njih pomočniki, marterniki in spoznovavci. Deržali so se zvesto zaznamovanega pota, ter so bili, do Kristusa pridši, ljubeznjivo sprejeti. Za njimi so hiteli v trumah zvesti nasledniki Kristusovi iz vseh ljudstev in vseh stanov. — Spoznate zdaj iz tega pravi, kraljevi pot proti nebesom? Pot križa je, po katerem je Jezus prvi šel, in po katerem so vsi njegovi zvesti služabniki hodili in še hodijo. Zato pravi Zveličar: „Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo“. Tedaj vam hočem danes, da bi tudi mi vsi prišli v to veselo družino nebeščanov, do njih pokazati pravi kraljevi pot, in rečem:

1. kakor je šel Zveličar in so šli vsi izvoljeni skozi križe in terpljenje v nebeško kraljestvo, tako ga

2. tudi za nas grešnike ni drugega pota do nebes.

Naj bo na priprošnje vseh svetnikov v Jezusovem imenu blagoslovljeno moje govorjenje! —

Razlaga.

1. Po katerem potu je naš Zveličar, Jezus Kristus, v nebesa šel, nam sam pové z besedami, ki jih je rekel v Emavs gredočima učencoma: „Ali ni moral Kristus vse to terpeti, in tako iti v svojo čast?“ Če tukaj Kristus pravi, da je moral terpeti, se s tim umé tisto moranje, ki si ga je sam iz pokorščine do nebeškega Očeta in zavoljo tiste ljubezni naložil, ki sta jo Oče in Sin do nas revnih grešnikov imela; zakaj, „tako je Bog svét ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da nobeden, ki vanj veruje, ne bo pogubljen, temuč ima večno življenje“. Sv. apostelj Pavel pa Galačanom (2, 20.) piše, rekoč: „Kolikor še v mesu živím, živim v veri na Sinu božjega, ki me je ljubil in sam sebe zame dal“. Tako se je spolnilo, kar je prerok Izaija pred več kot 500 leti prerokoval, da se bo Sin božji usmilil padlega človeškega rodu in ga bo iz sužnosti hudega duha in od večnega pogubljenja odrešil, in kakor apostelj govori „odrešil s tim, da je svojo božjo natoro zavergel in podobo hlapca na-se vzel“. Ko je

bil kakor Gospodovavec nebes in zemlje nar bogatejši, je postal reven, da še ni imel, „kamor bi bil svojo glavo položil“. On, ki mu slavo pojeta nebo in zemlja, čudoviti, močni, poglavar mirú, je postal nezmožen otrok, se dal preganjati do smerti, je hotel med razbojnike prištet in na zasramljivi léš križa pribit biti. „Daroval se je, pravi prerok, ker se je sam hotel, da je odvezel grehe sveta“. Tako je izpil kelih terpljenja do dna in s tim nebesa, ki so bile njegova last od vekomaj, tudi nam zaslužil. Po njem smo postali otroci božji in dediči nebeškega kraljestva, tako, da, če ž Njim terpimo, bomo tudi z njim poveličani.

b) Od tega keliha terpljenja še Marija, milosti polna in blagoslovljena med ženami, ta deviška porodnica Edinorojenega, ki je kakor „njegova prijateljica vsa lepa in madeža nikdar ni bilo v nji“, izvzeta ni bila. Veliko več, ker je bila namenjena, nad vse kore angelov in nad vse verste zveličanih duhov povzdignjena biti, se je morala tega keliha terpljenja svojega Sinu nar bolj vdeležiti. To ji je prerokoval častitljivi starček Simeon, rekoč: „Tvojo lastno dušo bo meč prebodel, da se razodenejo misli iz veliko serc“. In ta meč, o kako hudo jo je ranil! Ktero sercé zapopade in kateri jezik popiše bolečino, ki jo je občutila ta nar ljubeznjivša vseh mater, ko je vidila svojega Sinu po nedolžnem med zemljo in med nebom na križu razpetega?! Pa — stopila je podnj in pod njim stala neboječa, med tim, ko je nar serčnejši zmed aposteljnov zbežal. Kakor so iz ran Kristusovih tekli potoci kerví, tako so iz Marijnih očí tekli potoci vročih, nar britkejših solz. Da, takrat sta bila po besedah sv. Avgušтина zares na Kalvarii viditi dva oltarja, kjer se je na enem Jezusovo telo, na drugem sercé Marijno darovalo; tako, da so resnične besede sv. Bernardina, ko pravi: „Marija ni le stala pod Kristusovim križem, ampak je na njim s sinom vred visela, in med tim, ko je Kristus daroval svoje telo, je Marija darovala svojo dušo“.

c) Če pa še od deviške porodnice božje ni šel kelih terpljenja, razun, da ga je morala izprazniti do dna, koliko manj so se potlej aposteljni in drugi učenci Gospodovi branili,

piti iz tega grenkega keliha! Da, občutili so neugasljivo žejo po tem kelihu, in njih želje so bile, naj bi enaki bili svojemu nebeškemu mojstru v terpljenji in v smerti. Njih veselje je bilo, kedar je prišla tista ura, ko so mu mogli ljubezen z ljubeznijo poverniti, ter zanj kri in življenje dati. Med aposteljni je bil sv. Jakop, starši tega imena, ki je prvi smert marternikov z mečem prestal. Ravno tako smert so prestali drugi aposteljni. Sv. Peter in sv. Andrej sta bila križana, sv. Payel ob glavo djan, sv. Matevž s sekiro pri oltarji ubit, sv. Jernej živ odert, sv. Tomaž s sulico preboden, sv. Simon prežagan, sv. Jakop mlajši z verh tempeljna veržen in s kolom ubit. Sv. Filip, Tadej in sv. Matija so bili kamnjani, ali obglavljeni. Še učenec ljubezni, sv. Janez, dasiravno je po prerokovanji Jezusovem navadne smerti umerl, je moral poprej pokusiti kelih terpljenja, ker je bil na povelje cesarja Domicijana v kotel vrelega olja veržen, ki mu pa nič škodilo ni. — Po takem potu so hodili tisti sveti možje, ktere Zveličar svoje prijatle imenuje, in ki bodo sodnji dan sodili na sedežih Izraelove rodove. — Kaj hočem od milijonov sv. škofov, mašnikov in drugih stanovitnih kristjanov iz slehernega stanú in spola in vsakere starosti govoriti, ki so spričevanje za Kristusova z zgubo svojega premoženja, s pregnanstvom iz domače dežele in na zadnje s svojo kervjo zapečatili? Saj ni mogoče popisati ali dopovedati, s koliko peklenko hudobijo in grozovitnostjo so nejeverniki, judje in krivoverci, kralji in cesarji, in po njih deželah njih namestovavci, ne le v prvih treh stoletjih, ampak tudi v drugih časih notri do zadnjih Francoskih prekucij in poslednjega preganjanja v Fohin-Kini, v Koreji in po Italiji zoper spoznovavce Kristusove vere divjali. To bodo spričevale sodnji dan brezna in jame divjih zver, kamor so kristjane metali; to spričevale germade, na kterih so jih žgali, in razbeljeni ražni, na kterih so jih pekli. Vse te in še brez števila drugih terpljenj pa so zgolj žive priče, da le pot križa in terpljenja je pravi, kraljevi pot proti nebesom. — Toda tudi še potem, ki so časi preganjanja minuli in je nehala teči keršanska kri, so se v spominu ohranile besede, ki jih je Zveličar Cebedejevima sinoma rekel: „Moreta piti kelih, kterege bom jez pil?“ Tedaj si je vsak

zvest učenec Jezusov štel v dolžnost, premišljevatí sleherni dan terpečega in umirajočega Zveličarja, da je v tih bukvah kakor v zerkalu vidil brezimno ljubezen božjo, pa tudi velikost svoje gerde nehvalečnosti. Ko je pa v svojem sercu živo zapopadel, da so naše hudobije tisti neusmiljeni rabeljni, ki so Kristusa na križ vlekli, in ko je spoznal, da je svét tisti sovražnik Kristusov, ki je nar Svetejšega tolovajskemu Barabu zad stavil; so pri tem spoznanji pobožne duše same proti sebi v neki sveti jezi se vnele in sovrašтво zaprisegle svojemu mesu. Da, z nogami so taptali bogastva, častí in vse, kar svét čisla, ter se veselili, če so svojega Boga v revščini in zasramovanji mogli posnemati, dobro vedé, da učenec ni več, kakor Učenik. Ravno za tega voljo so se puščave in samostani napolnili s pobožnimi dušami obojega spola, da so toliko ložej ali svojo kerstno nedolžnost ohranili, ali za zgubljeno vreden sad pokore prinašali. — Tako vidite, da ga ni v nebesih med številom zveličanih verst le enega ne, ki bi bil po drugem potu, kakor po potu križa in terpljenja priromal v nebeško domačijo.

2. Rekel sem pa še, da ga tudi za nas grešnike ni drugega pota do nebes.

a) Ali otroci tega sveta s svojo plitvo pametjo križev in terpljenj nočejo spoznati za dobrote božje. Oni modrujejo, da Bog nikakor ne more biti tak grozovitnež, ki bi bil človeka le za stiske in terpljenja vstvaril. Pravijo: Življenje uživati v veselji, to je namen živih; kar je Kristus, kar so svetniki storili, to človekove moči preseže in ne more veljati za vse. Saj je Kristus le rekel: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi“. Tako je govorjenje posvetnega modrovanja. — Ali ti ne pomislijo, da bi bila zemlja le na to vižo rajski vert ostala, ko bi bila Adam in Eva svojo nedolžnost ohranila. Za greha voljo pa je prišla čez nju in čez ves njih zarod šiba božja. Raj se je spremenil v dolino solz in težek jarm, pravi Sirah, leži na Adamovih otrocih od dne njih rojstva, do dne njih pokopa. Sleherni dan, ki ga doživimo, nam svoje križe, svoje težave prinaša. Od zore do mraka, od mraka do dne, od ure, ko luč svetá zagledamo, do trenutka, ko na smertni postelji oči zatisnemo, nam ni dano, uživati čisto

veselje brez keliha žalosti, ne sladkosti brez kozarca primešanega pelina. Spolnovanje božjih zapoved je sicer pot proti nebesom. Ali to spolnovanje ni več mogoče, brez boja od znotraj, kjer se mesó zoper duha, in duh zoper meso vzdiguje, ni mogoče brez upora zoper hudobni svét in zoper zalezovanje pekla, ki nas z besedo in s slabim zgledom k grehu mika. Tim trem sovražnikom zoperstati, nam je drugi, boljši Adam, Jezus Kristus, v roke podal zmagovavno orožje. To orožje je Njegov križ. Ker je pa križani Bog naš Zveličar in postavodajavec, ga tudi za nas v nebesa ni nobenega drugega pota, kakor pot križa in terpljenja. On sicer pravi; „Jaz grem tje, vam sedeže pripraviti, da, kjer sem jez vaš mojster, ste tudi vi, moji učenci“; pa tudi govori: „Kdor hoče za meno priti, naj sam sebe zataji, svoj križ zadene in hodi za menó“.. — Toraj, ljubi moji! svoj križ moramo zadeti, „terpeti moramo s Kristusom, da homo ž Njim poveličani“. Pri tem našem terpljenji pa ne sme bolečina, katero občutimo, biti poglavitna reč. Sv. apostelj Pavel piše: „Ko bi vse svoje premoženje za živež med uboge razdelil, in bi svoje telo dal, da bi zgorelo, ljubezni pa bi ne imel, nisem nič“. (I. Kor. 13, 3.) Po tem takem terpi s svojim Zveličarjem vsaj v duhu in s sočutjem, ker je on iz ljubezni do tebe v resnici na duši in na telesu terpel; to se pravi: „Premišljuj pogosto njegovo terpljenje in njegovo smert; spremljaj svojega Zveličarja po vseh postajah njegovega dolgega, s kervijo zaznamovanega pota do verh Kalvarije. To premišljevanje in spremljevanje svojega terpečega Zveličarja v duhu ti bo ne le serčnost, ampak tudi gnado v terpljenji delilo. Komur se pa predolgočasno zdi, ali se mu še celo gnusi, terpljenje Kristusovo premišljevati, oh! tega križi so silno težavni, in ni čuda, če pod njimi pada, zakaj on je eden tistih brezbožnih, od katerih apostelj piše, da jim je „Križ pohujšanje in zasmehovanje“, in kdor noče piti iz keliha Kristusovega, ta tudi deleža ne bo imel v Njegovem kraljestvu. — Terpi, kar ti Bog naloži, če že ne z veseljem, vsaj brez godernjanja in s poterpežljivostjo! Terpi v duhu pokore, v stanu gnade in ljubezni božje, brez ktere tvoje terpljenje pred Bogom vse zasluženje zgubi! Terpi

z zaupanjem na Boga in z vdanostjo v njegovo sveto voljo! Vedi, da je vse, kar se ti žalega primeri, da so križi, ki ti jih morebiti tvoj bližnji naklada, poskušnje božje v tvoji poterpeljivosti, da so dragi kamni, ki se bodo po tvoji smerti lepo vtrinjali v nebeški kroni. In če ti serčnost vpada, poglej na Jezusa, začetnika in dokončevavca vere, ki je na mesto veselja, ki mu je bilo pripravljeno, križ prestal — in zdaj sedi na desnici božji. In če čutiš, da ti je pod pezo križev skoraj obležati, ozri se objokan v tihi noči gori proti nebesom in vidil boš s plamtečimi čerkami zapisane besede, „da nadloge zdanjega časa niso nič v primeri s prihodnjo častjo, ki ima nad nami razodeta biti“. Tisti Bog, ki ima v eni roci žeblje, kladva in križe, ima v drugi še lepšo krono večnega plačila. „Teci toraj v ograji tako, da jo dosežeš!“ Če je pa zemlja, na kateri živimo, kraj žalovanja in jokanja; če nas sleherni dan uči, kar pobožni Job prav: „Človek od žene rojen, malo časa živí in je z veliko britkostmi napolnjen; prikaže se, kakor cvetlica, ki spet povene; on zgine, kakor senca, in nima obstanka“; če je, pravim, sedanje življenje pripravljane k boljšemu in bolj srečnemu; ne bodimo toraj, ljubi moji! enaki sužnjemu, ki pod svojim jarmom le zato voljno terpi, ker se ga je privadil, ali ga pa z vratú odložiti ne more; ampak povzdignimo se v terpljenji k blagi misli dobrega sinú, ki poljubi očetovo roko, kedar ga tepe, zato, ker vé, da je tudi šiba spričevanje očetovske ljubezni. Zahvalimo se Bogu vselej, kolikorkrat nas s terpljenjem obiše; zakaj en sam: Bodi Bog zahvaljen — v križih izrečen, je Bogu prijetniši memo sto zahval, ki mu jih v sreči daješ.

S k l e p.

Da — še več, veseliti se moraš, da te Bog vrednega spozna, zanj, posebno po nedolžnem terpeti, da s tim svojemu Zvelicarju zmiraj bolj podoben postajaš. Tako je storil sv. apostel Pavel, ki v ječi zapert in vklenjen, Korinčanom piše: „Napolnjen sem s tolažbo in z obilnim veseljem v sredi svojih britkost“. Reci, kakor Zveličar na križu: „Žeja me! Žeja me“ po terpljenji, ker to je znamenje, da grem po pravem, kraljevem potu proti nebesom. „Žeja me“ po križu, in na

njem viseti so moje želje, ker le s križa snet pridem v naročje ljubeznjive matere Marije; od tod se mi odpro ozke vrata v nebeško veselje med trume svojih rajnih izvoljenih bratov in sester, ktere zapuščeni Evini otroci v dolini solz na pomoč kličemo: „Vsi svetniki in svetnice božje, za nas Boga prosite!“ Amen.

Pridiga na dan vernih duš v vicah.

(Zakaj verne duše zdihujejo; govoril J. F—i v Gorici.)

„Usmilite se me, usmilite se me, vsaj vi prijatli moji“. Job, 19.

V v o d.

Dvojnih bratov imamo v večnosti, s kterimi v občinstvu ali zvezi stojimo. Eni so, ki v nebesih v družbi vseh angeljev pred božjim obličjem rajskega veselja brez nar manjega zlega uživajo in trikrat „sveto“ Bogu v čast prepevajo. Teh smo se včeraj spominjali. Njih stan je presrečen, skerbno se jim priporočujmo, ker oni kot prijatli božji pri Bogu veliko premorejo. Drugih bratov pa imamo v vicah, kjer se zavolj nespokorjenih grehov še čistiti morajo. Teh revnih bratov se dans spominjamo. Njih stan je prežalosten; stan je zdihovanja in žalovanja. Kakor je nekdan Job, od nesreč in hude boleznii zadet, milo zdihoval: tako verne duše v vicah od božje pravice hudo zadete upijejo: „Usmilite se nas, usmilite se nas vsaj vi prijatelji naši“! In zakaj nek žalujejo? Zato:

1. Ker njih terpljenje je strašno,
2. ker njih hrepenenje po zveličanji je neizmerno,
3. ker si sami sebi nič pomagati ne morejo in
4. ker jim pa mi pomagati zamoremo.

Poslušajte svojim in vernim dušam v prid!

R a z l a g a.

1. Strah in groza človeka spreletuje, ko bere ali sliši od nečloveških muk, s kterimi so trinogi kristjane martrali. Pekli so jih namreč na različni kot sv. Lorenca, kuhali v razbeljenem olju kot sv. Vida, živim kožo oderli kot sv. Jerneju, jih žagali kot sv. Šimona, jih s smolo oblili, zapalili in sožgali

kot cesar Nero perve kristjane. O kako grozovitno terpljenje niste morali občutiti in prestajati, o marterniki in marternice božje! Toda glejte in stermiti, ko vam jaz po nauku sv. učnikov terditi moram, da vse strašno terpljenje mučenikov ni nič proti unemu terpljenju, ktereга verne duše v vicah prestajati morajo. „Ogenj očiščevanja“, pravi sv. Avguštin, „je hujši kot vse terpljenja, kterih si misliti, občutiti ali viditi premoremo“. O strašno terpljenje! kako bi jaz nek govoriti moral, o revni bratje in sestre v vicah! da bi mojim pričujočim poslušavcom le kratek zapopadek vašega terpljenja dati zamogel! Pripoveduje se od nekega 9 letnega otroka naslednja prigodba: Po smerti namreč se je bil svoji materi prikazal, in scer vès v plamenu. Oh moj otrok! zavpije mati vsa preplašena, kaj je to? — Poglejte, odgovori otrok, tako me kaznuje božja pravica zavolj te in une pregrehe v življenji ne še spokorjene. Ljuba mati, ako bi se vi v neskončni gòri polni žerjavce znašli, bi vendar toliko ne terpeli, kakor jaz v tem trenutku terpim. In kakšne so pa bolečine vic? upraša dalje mati. Ah, zdihne otrok, one so neizrečene, zatorej usmilite se me, vsaj vendar vi ljuba mati! — Tako izreče in zgine, nas pa ta prigodba podučuje, da terpljenje vic je za človeka na tem svetu nezapopadljivo. Ni čuda torej, da duše v vicah od takega neizrečenega terpljenja zadete zdihujejo in vpijejo: Usmilite se nas, usmilite se nas! One takó tudi zdihujejo zato, ker njih hrepenenje po zveličanji je neizmerno.

2. Od naših zveličanih bratov v nebesih se bere v sv. pismu, da tisuč let so jim kot včerajsni dan (ps. 89.). Tako neizrečeno kratek čas jim je in to zato, ker popolnega veselja in zveličanja uživajo. Po tem takem bo tedaj vernim dušam v vicah, ktere so scer za nebesa odločene, pa zavolj malih madežev v mukah vic zadržane, en dan ali kaj? en trenutek tako dolg kot tavžent let. In kako ne? Ako bi bil ti, postavim sin, ki preserčno ljubiš svoje starše, brate in prijatle, zavolj kakega majhnega pregrešenja v temno ječo zapert in hudo strahovan, oh kako milo bi ne zdihoval, kako dolg čas bi te ne taral, kolikrat bi se na svoje domače prijetnosti, na svojo ljubo

držino spominjal. Vsaka ura bi se ti zdela leto, vsako leto večnost. Mislimo si pa zdaj verne duše v vicah, ki na Boga in njegove izvoljene v nebesih vedno mislijo, po božjem obličju vedno hrepenijo in zdaj pa zdaj k njim priti menijo; toda ker jih pa božja pravica od vsega tega zaderžuje v prebitkih mukah in nekatere clo leta in leta na dolgo pred se v nebesa priti ne pusti, jih prevelika žalost spreletuje, da od nemilega dolgočasa zadeti omedljujejo ter upijejo: „O Bog pravični, kdaj bo konec našega terpljenja!? Kdaj bomo pred tvoje obličje smeli? kdaj se našim presrečnim bratom pridružili!? Ali se bomo še dolgo tukaj mudili? Oče usmili se nas! O angeli in vsi izvoljeni božji usmilite se nas!“ — Tako upijejo in žalujejo verne duše v vicah, ker so zaderžane od prelepkih nebes, po katerih imajo neskončno hrepenenje. Žalujejo pa tudi zato, ker si v nebesa pred časom sami sebi pomagati ne morejo.

3. Jetnik, ki je dobro uklenjen, se ne more svojih železnih verig odkleniti, ne more železnih vrat odpahnuti. Osamljen se po temni ječi ozira in žaluje in zdihuje. Taka se godi vernim dušam v vicah. V svojem neizrečenem hrepenenju po nebesih se napenjajo hudih vic se rešiti; toda zastoj. Čas sejanja je za-nje pretekkel. Z dobrimi deli si nebes več služiti ne morejo. Kar so storili, je storjeno; kar so govorili, je govoreno; kar so zamudili, je zamujeno. Nič več si ne morejo popraviti. One se nahajajo v noči, v kateri kaj delati ni več moč. Bog, ki jim je odpuščal zgrevanim na zemlji, kot oče svojim preljubim otrokom, jim je zdaj tamkaj ojster sodnik, ki tenjko plačilo tirja do zadnjega vinarja. Oh kako bitko jim ne more biti, se znajti v tem prebitkem terpljenju, zraven pa še misel: iz tega terpljenja si pomagati ne morem! si ga kaj polajšati ne morem; one torej zdihujejo. In zdihovaje k nam se obračajo zató, ker dobro vejo, da jim mi iz tega kraja britkosti pomagati premoremo.

4. Beremo v sy. evangelji, da, ko je nekdan Jezus v mesto Kafarnaum prišel, je neki mertvouden človek želel do Jezusa priti, da bi ga ozdravil. Pa kako bo do Njega prišel, ker se še na noge upreti ne more? Ali kaj stori? Poprosi štiri možé, ki ga na postelji ležečega k Jezusu nesó. In mertvoudni človek je s pomočjo teh usmiljenih mož zdravje

zadobil. V takem stanu se znajdejo verne duše v vicah. One si samim sebi nič — mi pa jim veliko pomagati zamoremo; 1) z daritvijo sv. maše. „Daritve, ktere živi opravljajo — pravi sv. Efrem, ranjcim veliko pomoč podelijo“. — Pomagati jim zamoremo 2) z molitvijo: „Dobra in sveta je misel, za mertve moliti, da bi bili od grehov rešeni“; pravi sv. pismo. (2. Mak. 12.) Pomagati jim zamoremo 3) z dobrimi deli, posti, milošno, obhajili, radovoljnim prenašanjem svojih rev in težav, s sv. odpustki itd. Od dobrih del pravi sv. Brigita: „Kakor se veseli lačni jedi, ktera v njegove usta pride, in žejni pijače, nagi oblačila in bolni postelje, v ktero se položi: tako se duše v vicah veselē dobrih del, ktere mi za-nje opravljamo; zakaj one se udeležijo vsega dobrega, kar se za nje na svetu doprinaša“. Tedaj daritev sv. maše, molitev in druge dobre dela so tisti trije pripomočki, s kterimi mi verne duše še pred časom iz hudih vic rešiti premoremo. Podvizajmo še jim torej ž njimi na pomoč! In kako ne? Ako bi ti hči zvedela, da tvoja preljubeznjiva mati omedloje bolna v dalnej deželi, ni res, da bi ti skerbno zdihovala: O uboga moja mati znabiti je od vseh zapuščena, ali znabiti nima prave postrežbe! Da bi jej jaz sama postreči zamogla! Ali kaj? če bi ti le mogoče bilo do matere priti, ni res, ti bi se koj na noge povzdignila in podvizala materi na pomoč. — Kristjanje! Duše v vicah so bolne, od prevelikih britkost zadete zdihujejo in nas kličejo na pomoč. Med njimi zdihuje in muke prestaja morebiti naša mati, naš oče, ali naši sosedje, bratje in sestre in drugi prijatli. Oni nas kličejo in po naši pripomoči hrepenē, ali se bomo pa mi mudili jim pomagati in njih vpitju naše ušesa mašili? — Ni mogoče skoraj si misliti take terdovratnosti, ali vender sv. Avguštín zaupije: „Ah, neizrečena terdovratnost, vsak dan upijejo verne duše v vicah in nas kličejo v pomoč za božjo voljo, mi pa nočemo jih uslišati!“ Koga neki zadenejo besede tega svetega učenika? Zadenejo gotovo vas neusmiljeni, nehvaležni kristjani! Duše vaših ranjcih staršev, vaših dobrotnikov upijejo, vi pa otroci in žlahta se med sebo tožite zavolj podedovanega premoženja, se prepírate in kolnete. Duše v vicah upijejo in zdihujejo, vi pa ukate po zapeljivih plešiščih, pijančevate in

prepevate pri požrešnih mizah. Duše v vicah upijejo vsak dan po vaši pomoči, vi pa še sporočenih dolžnost nočete spolnovati ali jih odkladate od dneva do dneva. Vsak dan nas sv. katolijska cerkev z zvonom spominja na verne duše v vicah, pa oh koliko jih ni, ki vse to iz gole lenobe preslišijo, in si še toliko časa ne dajo, privoščiti svojim ranjcem večni mir in pokoj. O terdovratnost, gerda nehvaležnost do svojih nekdanjih dobrotnikov in prijateljev!

S k l e p.

Gelimar, kralj v Afriki, je bil od Belizarja, cesarja Justiniana vojskovodja, premagan. Fara, Belizarjev oberst, ga pa dá zapreti v nek zapuščen grad. Nekdaj tako mogočnemu kralju se v tej podzemeljski pustobi silno revno godí. Hira lakoti, počiva na golih tleh in prijaznega solnca žark nikoli ne obsije njegovega temnega ležišča. Že zdavno vsega tega naveličan, pošlje do Fara-ta prosit tri sledeče reči: kruha, gobe in citre; kruha, da bi se lačnega okrepčal; gobe, da bi si objokanemu solzé obrisal in citre, da bi se žalostnega razveselil. Fara zvedivši o njegovem prebritkem stanu se omečí in globoko v serce ginjen nikar ne odlašá mu poslati tri zaprosene rečí. — Tako se je sovražnik svojega sovražnika usmilil in se je podvizal dati, karkoli ga je zaprosil. Kristjanje! In mi pa se ne bomo usmilili duš naših nam nekdam nar ljubših znancov, sedaj vječenih v strašne vice, zakovanih v neizrečeno terpljenje? Ali ne bi bili več kot terdovratneži? Zatorej, bratje in sestre! usmilimo se jih, vbogih vernih duš v vicah in podvizajmo se jim podeliti kot nekdam Fara pregnanemu Gelimarju, in dajmo jim angeljskega kruha, kterega mašnik pri sv. maši daruje; dajmo jim citro naših serčnih molitev in dajmo jim gobo namočeno z našimi dobrimi deli; ker po tem takem jih žalostne potolažimo, njih terpljenja polajšamo, in pred odločenim časom jih v presrečno prebivališče nebeško upeljamo. Tako naj se zana-prej čversto godí! — Ti pa o Bog, stvarnik in odrešenik vseh vernih, dodeli dušam svojih služabnikov in slu-

žabnic odpuščanje vseh grehov, da one milostivo odpuščanje, katerega so vselej želele, po bogaboječih priprošnjah dosežejo. Amen.

Pridiga za 23. pobinkoštno nedeljo.

(Smertne ure ne vemo; gov. J. A . . . st.)

„Gospod! moja hči je zdaj umerla“. Mat. 9, 18.

V v o d.

Smert je vendar grozovitna in neusmiljena; ona nobenemu človeku ne prizanaša, bodi si mlad ali star, bogat ali reven, imenitnega ali nizkega stanu, vse mora pasti pod njeno oestro koso, ja še clo pobožnosti, ktere se vendar pek el boji, se smert ne ustraši. Bil je v Kafarnaumu viši shodnice, pobožen in bogat, in imel je eno samo hčer. Dvanajst let staro mu jo je nemila smert vzela. Kako velike so njegove bolečine zavoljo tega bile, in njegova žalost, se da ložej misliti, kakor popisati. Ni toraj čuda, da ves žalosten in pobit pred Jezusom kleči, in milo toži: Gospod! moja hči je zdaj umerla. Nad Jajrovo hčerjo se pač stari pregovor poterdi: Stari morajo, mladi morejo umreti! Dostikrat že mlade cveteče rožice vsahnejo, in mlado terdno drevo se dostikrat usuši; tako umerjejo pogostoma tudi mladi ljudje v svojih narboljših letih. Pred smertjo ni varen noben človek. In ne samo to, ampak nobeden povsod in nikoli ni pred njo varen. Kakor so vsi ljudje, kolikor je rojenih, umerljivi rojeni, tako znajo tudi vsak čas umreti, in nobeden zmed vseh brez posebnega razodenja božjega ne vé ne dneva ne ure svoje smerti. To se nam scer terdo zdi, pa je, kakor sv. Hilari uči, k našemu pridu in zveličanju, da časa ne vemo, ob katerem bo smert prišla, in nas iz tega svetá poklicala. Jaz vam hočem torej danes pokazati,

1. kako dobro da je za nas, da smertne ure ne vemo, in

2. kaj se imamo iz tega učiti, ker smertne ure ne vemo. Vsi lepo poslušajte!

R a z l a g a.

1. Kdor je terdno prepričan, da je Bog neskončno moder in dobrotljiv, ta bo tudi spoznal, da Bog z nami vselej prav ravna. Zato smemo terdno verovati, da je za nas boljše, da smertne ure ne vemo. Kdor bi drugače terdil, bi božjo modrost in dobrotnost preklinjal. Zatoraj vsi terdno verujte, da je dobro, da smertne ure ne vemo. Pa vendar vam hočem še to resnico bolj tanjko razsvetliti, da je za nas dobro, da smertne ure ne vemo.

a) Grešnik dostikrat še zdaj, čeravno si tudi ene same prihodnje ure svest ni, prederzno upa in se tolaži, da se bo že poznej spokoril, kedar se enkrat postara in ga svét več mikal ne bo; kako prederzno in lahkomišljeno bi še le potlej v svojih pregrehah živel, ko bi za gotovo vedel, da mu je 10, 20, 30 ali še več let živeti! Zdaj se vendar še marsikteri grešnik iz svojega grešnega spanja prestraši, ko sliši, da temu ali unemu njegovih tovaršev, v cvetju njegovega življenja, mertvaški zvon poje, in da ga je neusmiljena smert ravno na poti pregrehe s svojo oestro koso zadela. Nehoté se potlej tudi njemu ta misel vsili: Tako le bi znala tudi tebe smert prehiteti, tako le bi znal tudi ti nespokorjen pred ojestrega sodnika poklican biti! In ta misel ga uči previdno ravnati in to storiti, kar je v njegov mir. Nikoli pa bi grešnik na take misli ne prišel, nikoli bi v svojih pregrehah prestrašen ne bil, ko bi smert še tako ljudi okrog njega morila, kakor hitro bi gotovo reči zamogel: Jaz pa še ne bom umerl; jaz imam pa še toliko in toliko časa se spreobrniti; jaz bom še toliko in toliko let živel. Ali morebiti mislite, da bi za pravične boljše blo, ko bi za gotovo vedeli, kako dolgo bodo še na zemlji živeli? Tudi za pravične ne! Tudi pravični bi po taki gotovosti le bolj mlačni postali. Pobožni kristjan ne vé dneva ne ure, kdaj bo Gospod prišel; zatoraj dobrega, ki se danes storiti zamore, ne odklada do juternega dneva, ker ne vé, ali bo jutri še živel. Ko bi pa dobro vedel, da bo še več let živel, kako lahko bi se zgodilo, da bi kaj dobrega storiti odlašal na prihodnje dni! — Da bote resnico mojih besed bolj spoznali, poslušajte prigódbo, ki nam jo sv. Antonin

pove: Mladeneč, poštenih in premožnih staršev sin, začne od božjega Duha vnét, večne resnice premišljevatí in spoznavatí, da so nečimurne vse posvetne dobrote in kratkočasi. Naj huje se je pa neprevidene smerti bal, in je jel moliti in Boga prositi, naj bi dan in uro svoje smerti zvedel, in se umreti prav pridno pripravjal. Molitev mladenča je bila uslišana, angelj se mu prikaže in ga zagotovi rekoč: „Ne boš se tega sveta ločil prej, da ti pošljem tri napovednike, in časa dovolj dobiš, se na poslednjo pot pripraviti“. Tega mladeneč močno vesel, začne od te dobe brez vsake skerbí, in pa prav razujzdano, pregrešno živeti. Dni in noči igra, se gostí in nesramno vlačí, ne porajta prošenj, in se vsakemu posvarjenju posmehuje, rekoč: - „Poprej, ko me smert dobí, se bom že lahko popravil“. Mladenc se podá v neko bližnje mestice na dobro voljo; na poti ga razbojnikí iz nekega germovja napadejo; le njegov hiter konjiček ga je odnesel, da ga niso ubili. Ves kervavo ranjen v mestice prisopiha in komej smerti odide; ali vsega tega ne porajta. Kakor hitro mu rane zacelijo, se za kratek čas pri lepem, jasnem vremenu po morju pelje. Naglo grózovitna burja ustane, tako da mornarjí obupovati začnó. Vsi molijo obžalovaje svoje pregrehe, le mladeneč, če ravno ves bled od strahú, se smerti ne bojí, ker vé, da še za njega ni poslednja. Srečno mladeneč iz te nevarnosti domu pride, pa tako nevarno zbolí, da so v malih dneh spoznali njegovo bližnjo smert, ter vidili, da mu ni pomagati. Starši ga prosijo, duhovní opominjajo, in clo zdravnikí mu svetovajo, naj se za večnost pripravi, ali bolnik še vedno dveh napovednikov čaka, da bi mu poslednjo uro napovedala, naj mu ravno smert že na vrata terka. Naglo se mu angel zopet prikaže in pred njim postoji, ter ga ojstro pokrega, da nobenega opomina ne porajta. „Zdej pa nobenega opomina več ni, angel reče; moraš umreti!“ Umirajoči mladenc začne angelu očitati, da mu ni obljube dopolnil; angelj mu pa pravi: Motiš se! Ko si bil med razbojnikí padel, glej ga smerti prvega napovednika. Ko te je vihar po morji gonil, in so te valovi hotli vtopiti, je bil drugi — in ta bolezen, ktere smertno moč sam v sebi čutiš, je tvoje smerti tretji napovednik. Zaničeval si naznanila zdravnikov,

staršev solzé si v nemar pustil, in še hočeš vtajiti, da ti obljubljenih napovednikov smerti poslal nisem?“ Kakor ta mladeneč, tako bi še marsikteri kristjan, ki zdej pobožno živi, v svoji gorečnosti opešal, ali pa še clo hudoben postal, ki bi vedel, da ima še več časa živeti.

b) Ko bi vsak za svojo smertno uro vedel, bi pa tudi marsiktere zlo koristne početja, dela in ženitve zaostale. Tukej ta kmet sadí drevje, kar bi se ne zgodilo, ko bi za gotovo vedel, da bo umerl, preden bo sadje od vsajenega drevja uživati zamogel. Tam uni zida lepo hišo, česar bi ne storil, ko bi za gotovo vedel, da preden bo hiša sozidana, bo že v grobu ležal. Vojšak bi ne imel veselja se junaško sovražniku zoperstavljati, ko bi za gotovo vedel, da bo od sovražne krogle zadet, v vojski smert storil. Ko bi ktera prihodna mati za gotovo vedela, da bo na porodu umerla, bi nikoli ne hotla mati biti, ali bi ne hotla v zakonski stan stopiti, ali pa bi preveliki strah pred smertjo sad pod njenim sercom počasi pokončal in človek bi nikoli rojen ne bil.

c) Ko bi nam bil Bog našo poslednjo uro naznanil, bi se nam nar veseliše ure našega življenja v grenko žalost spremenile. Ko bi ljubeznjivi mož in dober oče v sredi svoje ljube družine, vpričo svoje žene in vpričo svojih otročičev začel prerajtovati in bi rekel: O ljubi moji otroci! o draga žena moja! še toliko mescov, tednov in dni, in mene nič več med vami ne bo. Pri ti misli bi vsi, če so poprej še tako veseli bili, milo žalovati začeli. To je gotovo, da, ko bi vsi ljudje vedeli za konec svojega življenja, bi skorej vse hiše bile enake ječam, v katerih ubogi grešniki obsojeni — k smerti se pripravljajo. Ta naprava božja torej, da časa svoje smerti ne vemo, je gotovo modra in dobrotljiva naprava, ktera za-sluzi, da jo hvalimo, ne pa grajamo.

Ker pa ne vemo, kdaj bomo umerli, kaj pa nam je zato storiti?

2. Kaj lepih naukov nam daje ta resnica.

a) Ker za smertno uro ne vemo, zato svojega serca nikar na ta svét ne vežimo, kakor da bi zmirej na svétu ostali. Kdor le za ta svét živi, kdor v uživanju pozemeljskih dobrot, v bogastvu, v časti, v nečimernem veselju,

v posvetnih dobrovoljah svoje sreče išče, ta se bo enkrat strašno prestrašil, kedar mu bo smertna ura udarila, in bo prisiljen, pred kakor je mislil, pot v neskončno večnost nastopiti. Prijatli! tako nespametno mi nikar ne ravnajmo. Jaz ne rečem, da bi imeli zmirej žalostni in potepeni hoditi, in da bi nikoli nobenega veselja na tem svétu uživati ne smeli. Ko bi jaz to od vas tirjal, bi bil presilovavec. Bog sam je marsiktere rožice na pot našega življenja potrosil, da bi nam jo prijetnišo storil, ali da brez podobe govorim, Bog sam nam je marsiktero nedolžno veselje na tem svétu pripravil, in takega nedolžnega veselja zmerno, ob pravem času, in tako uživati, da ž njim svoje vesti ne ranimo, nam Bog gotovo ne prepoveduje. Saj je bil tudi Jezus s svojo materjo in s svojimi učenci na ženitnini v Kani Galilejski, saj sv. Pavl pravi: „Veselite se vselej v Gospodu; še rečem, veselite se“. Pa precej pristavi: „Vaša pohlevnost bodi znana vsem ljudem, Gospod je blizo“ (Filiplj. 4, 4.). Veseliti se tedej smemo, toda uživaje časne dobrote in veselje nikar ne pozabimo, da bomo takrat časno vse zapustili, kedar nas bodo v hladni grob položili. Uživajmo ta svét, kakor da bi ga ne uživali. V časne reči se nikar tako ne zamislimo, da bi zavoljo njih na nebesa pozabili. Prizadevajmo si bolj po tem, kar je zgorej, kjer bomo vekomaj ostali, kakor po tem, kar je na zemlji, ktero bomo, morebiti pred kakor mislimo, zapustili.

b) Ker za smertno uro ne vemo, svojega spreobrnjenja nikar na prihodnje dni ne odlašajmo. Grešnik! nikar ne reci: Se že bom enkrat spreobernal, kedar se postaram, ali če pred ne vsaj pred svojo smertjo. „Tako, pravi sveti Bernard, so vsi mislili, ki so zdej v peklu. Nobeden, clo nobeden, pravi on, ni mislil pogubljen biti, in vendar so pogubljeni — pogubljeni na večno“. Kako? ti se hočeš že enkrat spreobrniti, toda zdaj še ne — drugikrat? Ali bi pa ne utegnila smert, kakor tavžent drugih, tako tudi tebe nanadama zagrabit v tvojih nar boljših letih, pri nar boljšem zdravju, v sredi tvojih pregreh? Če le na prihodnji čas svoje spreobrnjenje odlašáš, se moram za tvoje zveličanje tresti!

c) Ker za svojo smertno uro ne vemo, naj nas to priganja, hitro storiti, kar nam je storiti. Bog je vsakemu zmed nas delo odkazal, ki ga na tem svétu dokončati moramo. Vsak ima po svojem stanu in po svojem poklicu posebne dólžnosti; teh dólžnost nikar na prihodnjost ne odkladajmo, če jih danes spolniti moremo. Na prihodnje, negotove leta se nikar ne zanašajmo. Jezus pravi: „Jaz moram delati dela tistega, kateri me je poslal, dokler je dan; pride noč, v kateri nihce več delati ne more“. Po tem vodilu se tudi mi ravnajmo. Zdaj delajmo, dokler je še dan, dokler čas, moč in prilóžnost za to imamo, prišla bo noč, noč smerti, v kateri, ko bi še tako radi, nič več delati ne bomo mogli. Mladeneč, deklica! kar storiti imaš, in storiti moraš, če hočeš enkrat plačilo zvestega delavca od Boga prejeti, to hitro stori. Tvoje moči so še terdne; starši, prijatli, učeniki te podpirajo. Kmaló ti zna smert te podpore podreti; poznejši nikoli več zamujenega ne boš mogel pópraviti; in smertni vihar tudi cveteče rožice pokončá; tudi ti v pomladi svojega življenja lahko vsahneš. Očetje! matere! zdej še zamorete srečo svojih otrók ustanoviti. Nikar ne odlašajte, po svoji moči za njih zveličanje skerbite. Pred ko mislite, znate na smertni postelji ležati. O kako vas bo takrat vaše umirajoče serce bolelo, ko bote vidili svoje otroke, ki bodo pri vaši smertni postelji roke skleпали in jokali, in si bote misliti morali: O marsikaj bi bil lahko za svoje otroke storil, kar sem pa opustil, in zdaj nič več storiti ne morem! Mi vsi, prijatli moji! hočemo delati, dokler je dan; zakaj potem pride noč smerti, ob kateri nič več delati ne bomo mogli.

d) Ker ne vemo ne dneva ne ure, kdaj nas bo Gospod na obrajt zaklical, zato vsakdan svojo hišo óskerbimo, da bomo pred božjim sodnikom obstati zamogli. Če imaš krivično blago, nikar se ne mudi, daj ga nazaj. Če si druge obrekel in jim dobro imé odvzel, popravi svoje obrekovanje. Če si drugim kakor si bodi škodo delal, nikar se ne mudi, in škodo poravnaj. Če si druge žalil, skerbi, da jih hitro spet razveseliš. Če se s svojimi sovražniki še nisi spravil, jim še danes svojo roko podaj, in ž njo svoje serce. Ob kratkem,

ker ne vemo, kdaj bomo umerli, živimo tako, da bomo vselaj k smerti pripravljeni!

S k l e p.

Mi bomo le enkrat umerli. — Stopinja, ki jo bomo storili v večnost, se ne bo nič popraviti mogla; ta stopinja nas bo peljala pred božji sodni stol, in od sodnega stola v nebesa ali pa v pekel, kakor smo v življenju ravnali. Kako? ali tako imenitno stopinjo bomo brez pripravljanja storili? Potlej bi bili zares nar veči abotneži pod solncom. In zdaj, preden sklenem, vam še eno vprašanje dam. Ali ste pripravljeni za to stopinjo? Ko bi se še danes v večnost poklicali, ali bi si upali pred božjim sodnikom obstati? — To naj vsak sam sebe resnobno vpraša, in njegova vest mu bo odgovorila, in potlej naj stori še danes, kar je v njegov mir. Amen.

Pridiga pri slovesu iz Žuženberka 3. nedeljo po veliki noči.

(Keršanski romar na poti proti nebesom; gov. M. T.)

„Še malo in me več ne bote vidili“. (Jan. 16, 16.)

V v o d.

Zmiraj bližej in bližej prihaja ura, ko se ima Zveličar od svojih učencov posloviti, in se po težavnem, pa zdaj dokončanem delu odrešenja nazaj verniti v svoje in svojega Očeta veličastvo. Zato se še enkrat milo ozre po učencih in jim reče: „Še malo, in me več ne bote vidili.“ Kako hudo jim je moglo na te besede pri sercu biti, to umeti le tisti zamore, kdor je že sam poskusil, kako grenka da je ura ločitve, ki s silo od ljubečega serca odterga ljubljeno sercé. Pa — kako bi bilo tudi mogoče, da bi učenci žalovali ne bili pri zgubi svojega nebeškega Učenika, čegar beseda je bila pot, resnica in življenje? — ne žalovati pri zgubi svojega tolažnika, čegar mili pogled sam jim je bil hladivno olje za njih ranjeno serca? Kako ne žalovali pri zgubi tistega prijatla, ki

je njih in vse svoje ljubil do konca? Kako bi jih ne bile solze polivale, kedar jim zadnjikrat pravi: z Bogom, ljubi moji! saj so ga tolikanj ljubili, da so vse zapustili in za njim hodili?

Če smem to prigodbo na svojo današnjo okoliščino oberniti, rečem: Kakor se je Jezusu približal čas, v katerem mu je bilo zapustiti svoje učence, tako, ljubi moji! je z danes to nedeljo tudi za me prišel tisti dan, da vas zapustim, in zdaj s to uro je nastopil tisti trenutek, v katerem se mi je od vseh prijateljsko posloviti. Kakor za učence pri slovesu Kristusovem, tako je za tiste, ki ste me ljubili, ura naše ločitve ura žalosti. Ali s čim drugim naj bi vas tolažil, kakor s to resnico, da vse naše življenje na tem svetu tako ni nič drugega, kakor snidenje in ločenje? Veselje, ki nas presune, kader se združimo, kako hitro se spremeni v žalosten jok, kedar nas Božja previdnost spet kliče saksebi! Tolažimo se s tim, da smo na svetu popotniki, kjer se križev ne smemo in ne moremo braniti; saj tudi Kristusovo življenje od jasluc, ki so bile Njegova zibelka pa do križa, ki je bil Njegova smertna postelj, ni bilo nič drugega, kakor nepretergana rajda pomanjkanja, preganjanja in terpljenja. Ker smo pa popotniki, moramo že s tim zadovoljni biti, če nas na ptujem le gostoljubno v svoje hiše sprejemajo, in tolažiti se moramo s tim, da gremo skozi terpljenje ptuje dežele v večno sladki počitek Očetovega doma. Rad bi vam toraj danes v slovo k svojim dozdanjim naukom še tega pridjal, kako naj roma, in kje prenočuje kerščanski popotniki, da srečno dojde na dom svojega nebeškega Očeta. — Kakor ste me vselej, tako me še danes zvesto poslušajte!

Razlaga.

Brez števila veliko je težav in nevarnost, katerim je popotnik v življenju vedno izpostavljen. Zdaj se prevleče nebo s črnimi oblaki; gromi in treski doné nad njegovo glavo, bliski in strele švigajo krog njega, ploha ga zajame in premočen do kože gazi po blatu skozi žalostne in dolgočasne gojzde in puščave, hodi čez stermine in pečine, ves v strahu pred divjimi zverinami in pred tolovaji. Večkrat na poti terpi lakoto in žejo, pa je ni duše, ki bi se ga usmilila; večkrat

še ne umé jezika teh, skozi katerih deželo ga pelja njegova pot. Pri toliko nevarnostih o kako prav storé dobri starši, da za svojega na ptujem potujočega sina molijo, ter ga Bogu in angel varhu v svojih molitvah priporočajo!

1) Taki popotniki, ljubi moji! smo mi vsi. Tudi mi po apostelnovih besedah nimamo tukaj nikjer obstojéčega mesta, ampak prihodnjega iščemo. (Hebr. 23, 14.) Naš namen je, da romamo na Sionsko goro k sv. Trojici, romamo v nebeški Jeruzalem k svojemu Bogu. Pot pa, po kateri moramo hoditi, je silno nespešna in polna opover. „Kako oska, pravi Kristus, je pot, in kako tesne so vrata, ki peljajo v življenje!“ Se vé, da se tudi gladke in zložne ceste nahajajo, po katerih se popotniku noge od ternja ne ranijo in nad grobljami ne spodtkajo. Toda tisti, ki po takih potih žvižgajo, pojejo in vriskajo, niso popotniki sv. Trojice, ampak oslepljena, milovanja vredna truma posvetnjakov in lahkoživcov, ki gredo v peklenški Babilon. V vecno mesto Božje pa je ni druge poti, razun oske stezice, ki se vije čez kamenje in skalovje, čez brezna in prepade; pelja skozi nevarne soteske, strahotne duplje in votline; gre čez močvirne od veš lesketajoče kraje, pot, kjer je ni ne ene stopinje gotove.

Zakaj pa je ta pot tako nevarna? Zato, ker smo že od nature vsi bolj k hudemu, kakor k dobremu nagnjeni; zato, ker nas v hudobijo pogreznjeni svét preveč vé in zna na-se navezovati, in ker naš sovražnik, peklenščak, kakor rjoveč lev, vedno okoli hodi in išče, koga bi požerl. — Greh se vé naši poželjivosti prav prilizniti, in zato nas tolikanj lahko stane, da ga storimo. Kako težavno pa je, koliko zatajevanja in premagovanja je treba, da svoje življenje po božjih zapovedih in po Njegovi volji vpravujemo, ker ima popačena natora zmiraj dosti vgovorov, in le rada od sebe paha, kar počutkom ne streže! Postavim: Kako težko nam je, ves napuh v sebi zatreti in ne želeti hvale drugih, ali pa z mirnim sercom prenašati vse zabavljanje in zasramovanje bližnjega! Kako zoperno se nam zdi, razžalnikom vse krivice odpuščati, ali jim še celo z dobrotami povračevati njih krivice! Kako črna je naša natora, kedar se ima v nesrečah podvreči božji volji! Da, res, enaki smo čolnu, ki po

vodi doli sam od sebe hitro letí, ali nazaj gori ga je treba velikrat s tolikim trudom s silo vleči, da popokajo nar močnejše verví. — Kaj pa hočem reči od sveta, ki je zaprisežen sovražnik Kristusovega evangelija, čigar navtisom se pa popotnik proti nebeškemu Sionu nikdar popolnoma odtegniti ne more? Vse, kar na njem vidimo, je hudobno, vse, kar slišimo, spodtakljivo, kamor se ozremo, je gerdih zgledov in pohujšanja brez števila. Bog, cerkev in svete reči se zasramujejo, čednost se zasmehuje in hudobiji postavljajo altariji slave. Kako lahko se primeri, da se popotnik tega strupenega duha navzame, in stopi pod bandero posvetnih otrók! Saj veste, kaj svét pravi, kako govori, kakošne priimke in imena daje tistim, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu. Tudi skušate, koliko si z obljubami zlatih gradov, ali pa tudi s silo prizadeva, vas ob Boga, ob nedolžnost, ob mirno vest pripraviti. — Ker pa ta vaših sklepov ne omaja, si poslednjič še peklenska hudoba prizadeva s svojimi zvijačami in mrežami vas vloviti. Zdaj nam navdihne hudobne misli, da vzbuja poželjivost, zdaj vé zaverniti vaš pogled na prepovedane stvari, da vnema po njih hrepenenje. Spet in le še spet prevleče jasno nebó vaše duše s črnimi oblaki, in vam pravi, da je vse vaše prizadevanje brez sadú; ali pa vas storja lahkomišljene, da božje sodbe ne bodo tako ojstre in natanjke. O ubogi popotnik, ki vse to doživlja na težavni poti proti nebesom, ker mu vse spričuje, kolikor da stori novih stopinj, toliko mu proti novih nevarnost!

2. Kajne, kako zaželjeno mora vendar biti popotniku, če med temi zadergami na večer dobí dobre ljudi, ki ga radi pod svojo streho vzamejo, in mu gostoljubno postrežejo. Tu si obriše pot na čelu, se poživí z jedjo in pijačo, ter se od truda in peze dneva odpočije v sladkem spanji, da tako pokrepčan zjutraj znovič vzame v roko svojo palico.

Poglejte! tako gostoljubno hišo in prijazno postrežbo je tudi Kristus pripravil keršanskemu popotniku. Na tej hiši je napis z zlatimi čerkami: „Pridite k meni vsi, ki se trudite n ste obteženi, in jaz vas bom poživil.

(Mat. 11.) O zares tolaživne besede, ki morajo trudnega popotnika v serce veseliti! To prenočišče je naša mati sv. katoliška cerkev, in tolikanj gostoljubni postrežnik v njej je naš Zveličar Jezus Kristus sam. Tu ima pripravljene jedila vsaktere za naše duše. Če nas obhajajo na potu težave, ali nas celo za smert nevarna bolezen napade, ni nam treba zdravja z denarji drago plačevati, ker nam ga daje Kristus zastonj po svojih namestnikih v zakramentu sv. pokore. Se na potu utrudimo in upehamo, nam ponuja piti iz studenca žive vode, ki se izteka v večno življenje, daje nam kruha močnih, ki nas, kakor Elija v puščavi, poživi, da gremo serčno naprej na goro Gospodovo. Če smo žalostni in pobiti, če se nam na ptujem začne tožiti po domu, Kristus nas čaka pripravljen, da nas oveseli. Le obiskujmo ga v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, in potožimo mu svoje težave z otroškim zaupanjem; gotovo nas bo milostno sprejel in nam spolnil želje našega serca. In ko pride tista ura, v kateri bo naše popotovanje šlo proti koncu, z zaupanjem se še takrat k Njemu zatecimo, da nas še enkrat na smertni postelji obiše, nam ves strah pred smertjo odvzame, in tako ž njim sklenjeni zatisnemo svoje oči, Njemu in Njegovi ljubi materi Mariji v naročje zročivši svojo dušo. — Ljubi moji! ako bi vam ob uri svoje ločitve imel še kaj boljšega priporočevati, ako bi vam imel še kaj bolj posebnega na serce pokladati, kako z veseljem bi vsem vašim potrebam zadostil! Ali nič boljšega nimam in vam ne morem dati, razun tega, da vas prosim vse pri zveličanji vaših duš, nikarte se ogibati te gostoljubne hiše in prijazne njene postrežbe, to je: nikar tako prisiljeno in po tlacansko ne prejemajte svetih zakramentov, nikar naj se vam ne smilijo tiste četertinke ure, ki jih s spovedjo in s svetim obhajilom zamudite! Kdo ne vé, kako težaven nam je slabim Adamovim otrokom pot proti nebesom? Kolik sovražnik svoje duše je toraj tisti, ki ji lačni in žejni leto in dan ne privošči jedi in pijače! Kolik ubijavec, da tolovaj svoje neumerjoče duše je, ki ji mertvi noče iskati življenja! Vzemite si toraj k sercu moje zadnje svarjenje, da vam ne bo treba prepozno na-nj misliti; povem vam namreč, da vas bodo sodile besede,

katere sem vam bil govoril. — S tim zavarujem svojo dušo na dan svoje sodbe. —

3. Po dolgi hoji in po mnogo prestalih križih in težavah se popotnik na zadnje približa svojemu domu. Že stopa v prijazno dolinico, kjer v tihem miru, odtegnjena od mestnega hrupa, stoji očetova hiša. Ravno je delapust odzvonilo, in mrak prihaja čez goro in plan. Vse dela že praznujejo, ker jutrašnji dan je nedelja, odločena v službo Gospodovo in sveti počitek. Oče in mati, njegovi bratje in sestre se ravno od njega pomenkovajo in drug drugemu razodevajo želje, kako radi da bi ga že vidili. Med tim stopi s ptujega prišli sin v hišo, ter skoči svojemu dobremu očetu, svoji ljubi materi v naročje, poljubuje svoje brate in sestre s solzami veselja. O kdo piše radost, ki jo občutijo serca vseh?! Pot je dokončan; preč je vsa žalost, preč ves strah, preč vse bolečine; — v hiši svojega Očeta v sredi med ljubečimi serci najde popotnik vse, česar je na ptujem zastoj pozelelo njegovo serce.

Vidiš, keršanski popotnik, v tej slabi podobi, tisto srečo, ki te čaka v tvoji pravi domovini, v nebesih, kedar boš srečno dokončal tek svojega pozemeljskega popotovanja. Od te tvoje sreče ti pa ne vem drugega reči, kakor to, kar v tretje nebesa zamaknjeni apostelj pravi, rekoč: „Nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ne slišalo, in v nobeno človeško serce ni prišlo, kar je Bog tim pripravil, ki ga ljubijo“. — Ko so bili nekoga kardinala v smert peljali, se je oblekel v praznične oblačila, ker je rekel, da gre zdaj na svojo ženitnino. In ko zagleda kraj svojega morišča, verže starček svojo palico od sebe in pravi: „Stopite zdaj, moje noge, ker nič več nismo daleč od raja!“ Na morišče pridši začne na ves glas hvalno pesem: „Te Deum laudamus“ peti, ker ga je Kristus vrednega spoznal, da je palmo marterstva dosegel. — Tako dokonča keršanski popotnik svoj tek. Ura, ki ga z Bogom zedini, mu je nad vse ljuba in draga. In kdo bi izrekel veselje, kedar v last dobi sedež, ki mu ga je Kristus pripravil pri svojem Očetu? Zdaj pač s kronanim psalmopevcem Davidom kliče: „O kako ljubznjive so Tvoje prebivališča, Gospod moči! Boljši en dan v Tvojih vežah nad tavžent drugimi“. (Ps. 83.)

Poslovljenje in sklep.

Gotovo tudi slehern zmed vas želi, da bi enkrat ravno tako srečno priromal na goro Gospodovo, v nebeški Jeruzalem. Zató nikar ne pozabite naukov, ki ste jih 17 mescov slišali iz mojih ust, in jih bote slišali še zanaprej od drugih svojih duhovnih pastirjev. Naj vas vse Kristusu in za nebesa pridobim, me je božja previdnost k vam poslala. Naj vas vse Kristusu in nebesom pridobim, je bilo tudi moje vedno prizadetje na prižnici in v spovednici, doma in pred altarjem. Naj vas vse Kristusu pridobim, so bile moje želje, ko sem bil k vam prišel, in so moje priserčne želje danes, ko vas zapustivši zročam božji milosti, zročam devici Mariji, sv. Mohorju in Fortunatu, varhoma vaše zale farne cerkve, ki je bila do zdaj moje nar večje veselje, in bo zanaprej moj drag spomin. Ne vašega, temuč vas sem prišel iskat, in od vas me tudi pred sodnikom ojster odgovor čaka. Kakor bodo pa vaše duše, zlasti duše teh, katerih duhovni pastir in vižar nisem bil le na prižnici, temuč tudi v spovednici, mene pred sodnji stol Gospodov spremile, tako bodo tudi moji nauki vas vse tje spremljevali. Bog daj, da bi vi zavolj mene, in jaz zavolj vas enkrat lahko obstali na vagi Gospodovi.

K sklepu se vam vsem lepo zahvalim za vse dobrote in ljubezen, katero ste mi skazovali, ter prosim, če sem koga v naglosti ali nevedama razžalil, da naj mi odpusti, kakor se tudi jaz na minule žale ure nikoli domišljal ne bom. — Tako ostanimo, akoravno nas bodo hribi in doline ločile, v prijateljski zvezi, in pomnimo drug drugega v svojih molitvah, da bomo ohranjeni. Posebno, kedar bo še v vaše kraje prišel glas, da je ta in ta, ki je bil leto in dan vaš duhovni pastir, vaš duhovni oče, ki je za vas tolikrat molil in daroval pred Gospodovim altarjem in vam lomil kruh večnega življenja, šel na pravico božjo; — oh, voščite mir in pokoj mojim telesnim ostankom, molite pa tudi za mojo ubogo dušo, ker jo tudi za vas odgovor čaka! —

Ljubi moji! čas pohaja; zdaj zdaj bo udarila ura ločitve. Snidenje in ločenje je naše življenje; toraj z Bogom, spre-

ljubi! z Bogom! zadnjikrat. Blagoslovljeni bodite vi, in blagoslovljene vse dela vaših rok v imenu Očeta in Sina † in sv. Duha. Amen.

VI. Pridiga.

(*Maria est mater purissima ex eo, cum sit sine labe originali concepta; quod demonstratur 1. ex rationibus congruentibus; 2. ex patribus et 3. ex figuris biblicis et propheticis.*)

„Mati prečista, za nas Boga prosil!“ Lav. lit. 5. v.

V v o d.

Poglaviten nauk sv. katoliške cerkve je, da je vsak človek v grehu spočet in rojen. „V grehah sem bil spočet, in v pregrehah me je rodila mati moja“ zdihuje kralj David in ž njim mi vsi — Adamovi in Evini otroci. Grešila sta naša prva starša v paradizu, v njima je tudi grešil slehern izmed nas. Že v Evi so naše nogice stopale proti prepovedanemu drevesu; že v Evi so naše oči ogledovale prepovedani sad, že v Evi se je naš jezik pogovarjal z hudobno kačo; že v Evi so se naše rokice stegovale po prepovedanem sadu, že v Evi so naši zobje vgriznili v prepovedani sad — že v Evi smo jedli prepovedani sad, grešili smo vsi in žalili Boga že v Adamu in Evi. Kar sv. pismo pravi, veljá nam vsem: „Očetje so nezreli grozd jedli, in zobjé otrók so dobili skomino“, (Jer. 31, 29). „Naši očetje so grešili, in ni jih več, mi pa plačujemo za njih pregreho“ (žal. p. 5, 7.). To je poglaviten nauk sv. kat. cerkve. Ona pa tudi to učí, da je po celem svétu le ena, ktera je bila spočeta in rojena brez izvirnega ali poerbanega greha. 8. decembra l. 1854 so sedajni sv. Oče Piji IX. oznanili: „Marija devica je bila brez izvirnega greha v prvem trenutku spočeta; ta nauk je od Boga razodet, in vsak katolišk kristjan ga mora terdno in stanovitno verovati, ako hoče zveličan biti“. Marija toraj je bila prosta izvirnega greha; njej sami in edini je doletela ta velika velika čast in sreča. Zategadelj jo tudi sv. kat. cerkev v lavretanskih litanijah klice mater prečisto. Marija je čisto

spočeta brez izvirnega greha, „Marija je mati prečista“, tako uči naša sveta, nezmotljiva cerkev; zakaj „da pa tako uči in ravno zdaj oklicuje kot versko resnico“, hočemo danes slišati. Marija pomagaj mi, da prav govorim k tvoji slavi in časti!

Razlaga.

1. Vselaj je bila po celi katoliški cerkvi pobožna misel, da je bila rožna devica Marija spočeta brez madeža poerbanega greha. Že davno so se začele k časti brezmadežnega spočetja dev. Marije razne slovesnosti in svetkovine po katoliškem svetu. Molile so se lepe molitve in pele mile pesmi, v kterih se nahaja očitna misel, da je bila Marija spočeta brez izvirnega greha. Vesoljni Tridentinski zbor je očitno sklenil, da se Marije ne tiče postava poerbanega greha. To vesoljno pobožno misel so kot versko resnico oklicali sedajni sv. Oče in papež Piji IX. in djali, naj vsak katoličan to resnico terdno veruje, ako hoče zveličan biti. Zdaj pa poslušajte, zakaj da cerkev tako uči? Marija je čisto spočeta brez izvirnega greha, to nam pravi:

a) že naša lastna pamet. Sv. pismo nas uči, da je Bog nektare duše, ki jih je odločil za kako posebno službo, že pred njih rojstvom z oljem svoje gnade pomazal in očistil od izvirnega greha, post. Janeza Kerstnika. Ni je pa imenitnejše službe, kakor je ta, za katero je bila izvoljena Marija, ni je pa više stopinje, kakor je ta, na katero je bila Marija povišana. Marija, nar-ljubša hči Očeta nebeškega, Marija — nar čudnejša mati Sina božja, Marija — nar čistejša nevesta sv. Duha, kako je mogoče le misliti, da je ta Marija le en trenutek svojega življenja bila grešnica, bila v oblasti hudičevi, ona, od ktere pravi sv. pismo, da bode kači glavo sterla? Pa poreče kdo, kako je mogoče, da je Marija bila spočeta brez izvirnega greha? Jaz odgovorim: To je storila božja vsegamogočnost. Človeku je kaj takega nemogoče, ne pa Bogu vsegamogočnemu. „Pri Bogu ni nemogoča nobena beseda“ je rekel nadangelj Gabriel dev. Mariji. Cele vojskine trume nebeških duhov je Bog vsegamogočni stvaril brez madeža vsakega greha; Adama in Evo je Bog stvaril sveta in

pravična brez vsega greha; tudi nekatere človeške duše je Bog stvaril brez greha in posvetil že pred rojstvom, — kaj bi neki Mariji tega storiti ne mogel. Storil je Mariji, česar je bilo treba za mater nar Svetejšega in za nevesto sv. Duha, stvaril jo je brez izvirnega greha, tako nas uči že naša pamet. Ravno tega nas uči

b) Bog sam v sv. pismu stare in nove zaveze. Že v paradizu je Bog rekel: „Sovražtvo postavim med tebe in ženo, med tvoje seme in nje seme, ona ti bo glavo sterla“, (L. Mojz. 3, 15.). Ta žena je Marija, njej ni mogla škodovati zvita kača in njen sad — peklenski greh, ona je sterla glavo hudiču in grehu. Prelepe so tudi podobe, ki kažejo na Marijo, precisto devico. Marija brez izvirnega greha spočeta je tista Noetova barka, ki plava po verhu grešnega morja, kamor je potopljen vesoljni svet; — Marija je tista skrinja mirú in sprave, ktero so po suhem nosili čez reko Jordan, voda se je pa ni dotaknila; — Marija je tista skrinja zaveze, ktero sta varovala dva zlata angelja, da se jej ni bližal noben greh. Marija je tudi tista prelepa devica, od ktere kralj Salomon toliko mično piše: „V začetku sem bila pri Bogu, od vekomaj sem izvoljena, preden so bile nebesa in zemlja; vsak dan sem se pred Gospodom veselila in pred njim igrala“. Poglejmo tudi nekaj v sv. pismo nove zaveze. Angelj Gabriel stopi pred Marijo in jo pozdravlja takole: „Češčena si, gnade polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami“. Angelj božji jo imenuje „gnade polno“; polna božje ljubezni in dopadanja, trohice ni na nji, ktera bi Bogu ne dopadala; Gospod je z Marijo, ona je tako sveta in čista, da bo nar Svetejši v nji prebival, pod sercom ga bo nosila Sinu božjega; ona je žegnana, naj srečniša med vsemi ženami, nobenega greha, še sence kakega greha ni na nji. — Tako je od Marije govoril Bog sam po prerokih in po svojem angelju in tako zaterdil resnico, da je bila Marija brez izvirnega greha. — Slednjič učijo to resnico:

c) učeniki naše sv. katoljske cerkve. V bukvah, v kterih je popisano življenje in smert sv. Andreja aposteljna, se berejo tele besede sv. Andreja: „Kakor je bil prvi clovek

iz neomadeževane zemlje nared, ravno tako je bilo treba, da je bil tudi Sin božji iz neomadeževane device rojen“. Sveti Amfiloh škof naravnost terdi, „da je Bog Marijo brez madeža, brez greha stvaril“. Sv. Epifani jo posebno lepo s temi besedami povzdiguje: „Le Marija je povzdignjena nad vse stvari; ona je bila že v svojem prvem začetku lepša od vseh Kerubimov in Serafimov, da! od cele trume angeljev. Ona je neomadeževana ovcica, ki je rodila Jagnje božje, Jezusa Kristusa“. In da moj govor predolg ne bo, postavim semle še prelepe bosede, s katerimi sv. Efrem neko molitvico pričenja: „Marija, o neomadeževana, nedolžna, nepopačena in vsa čista, pred vsem madežem in vsakim grehom popolnoma obvarovana devica, božja nevesta in kraljica naša!“ Tako so ssv. cerkovni učeniki vselej terdili in učili, tako terdi in uči tudi zdaj naša sv. kat. cerkev; ona terdi in uči, kar nas uči že naša pamet, kar nam je sam Bog razodel in kar so sveti in učeni možje vselej terdili in učili; ona uči, da je Marija spočeta brez izvirnega greha. Zakaj da pa sv. cerkev to resnico ravno zdaj oklicuje, ki jo mora verovati vsak katoličan, ako hoče zveličan biti?

2. Sv. cerkev je postavil Jezus za svojo namestnico in našo učenico, naj nam oznanuje pravi Jezusov nauk: „Kdor vas posluša, mene posluša“. Več sto let je bila v cerkvi le samo pobožna misel, da je Marija bila spočeta brez izvirnega greha. Mora že kaj posebnega biti, da to pobožno misel sv. cerkev zdaj oklicuje za versko resnico. To se godi:

a) ker prava vera naše dni umira. Perva in nar imenitnejša resnica naše vere je tale: „Vsi smo grešniki že od rojstva, pa Jezus Kristus, živi Bog, nas je odrešil“. Pa ne samo ljudje, ki so se ločili od naše sv. kat. cerkve, zamečujajo te dve poglavitne resnici, temuč tudi nekteri katoličani, katoličani po kerstu in po imenu — nočejo tega več verovati, kujejo si vero po svoji pameti in volji. Vse to dobro vé sv. kat. cerkev, ona vé, da vera po svetu umira, zatoraj ona — skerbna ljubeznjiva mati — žaluje, kajti brez vere ni mogoče Bogu dopasti. Naj bi pravo vero med vernimi vnela in uterdila, oklicuje versko resnico, da je Marija brez izvirnega greha spočeta. In ta oklic nam pred oči postavlja dve

poglavitne resnici: Glejte! vi vsi otroci Evini ste grešniki, v grehah spočeti in rojeni, le Marija edina je bila čista od vsakega madeža; lejte! kako vi vsi potrebujete odrešenika, da se vecno ne pogubite. Pa zaupajte in veselite se! Bog se je usmilil vas in vam poslal odrešenika, in ta je Jezus Kristus, Njegov ljubeznjivi Sin, pravi živi Bog. Ja! Jezus je pravi živi Bog, kar že lahko iz tega poznate, ker je storil velik čudež in je Marijo očistil tudi od izvirnega greha, zakaj pa da? le tako — čista in prosta vsakega madeža — le tako je Marija vredna bila, da spočne in rodi Jezusa nar svetejšega, Jezusa pravega živega Boga. Zatoraj dopolnujmo blago voljo preljube matere, sv. kat. cerkve in oživimo in poterdimo danes sv. vero, da smo vsi grešniki, da nas je pa Jezus, pravi živi Bog, odrešil od greha in pogubljenja. — Sv. cerkev pa to resnico ravno zdaj oklicuje:

b) ker se greh naše dni razširja. Res strašno je slišati, kaj se vse naše dni po svetu godí; zdi se, da ni več vere, ni več pobožnosti med nami. Ako ta stvar tako naprej pojde, kam pridemo? Vse verste človeške družbe so, bi djal, skoz in skoz spridene, od glave do pete je vse ena gnojna, gnjusna rana. Bratje in sestre moje! ali mar ni temu taka? Res moramo s kraljem Davidom iz celega serca izdihniti: „Vsi so iz prave poti zašli, vsi so sprideni, ni ga le enega med njimi, da bi prav delal“. To žalostno resnico mi vsi vidimo in vemo — jo pa vidi in vé tudi naša mila mati, sv. kat. cerkev. Ona vidi in vé, kako njeni otroci kot zgubljene ovčice po grešnih potih hodijo in svoje neumerjoče duše v pekel spravljajo. Oh to jo boli in skerbí; zatoraj si prizadeva, svoje verne ovčice od greha odstrašiti in odverniti in jim oklicuje versko resnico, da je Marija brez madeža spočeta. Lejte! pravi ona, kako Bog vsak greh studi in sovraži. Da je Marija vredna bila, Jezusa, pravega živega Boga pod sercom nositi in ga roditi, je storil Bog velik čudež in jo očistil od vsakega madeža. Ako ste volje, tudi k Jezusu, nar svetejšemu, priti, v njegovi družbi prebivati in se veseliti, sovražite greh in varite se ga: „Zveličani so čistega serca, oni bojo Boga gledali“. Poglejte na Marijo in delajte tako kakor Marija, devica prečista, devica nar svetejša, podoba vse pra-

vice! Glejte! te volje je naša sv. cerkev, ona nam oklicuje versko resnico, da je Marija spočeta brez izvirnega greha, naj bi nas vse spodbodla, greha se varovati, pa lepo in pobožno živeti. Zatoraj obljubimo danes, da se bomo skerbno varovali greha, kterega Bog tako studi in sovraži, pa lepo in pobožno živeli, kakor prečista dev. Marija brez izvirnega greha spočeta! Pa še nekaj je, za česar voljo sv. kat. cerkev to versko resnico ravno zdaj oklicuje:

c) ker naše dni žuga velika nesreča. Že leta 1849 so naš sedajni sv. Oče Piji IX. poslali do vseh patriarhov, nadškofov in škofov zastran brezmadežnega spočetja presvete device Marije obširno pismo. V tem pismu so pisali med drugim tole: „Nosimo zaupanje v sercu, da bo presveta devica tudi v Nas svojo materno skerb obernila, in s svojo neprenehano in premočno priprošnjo pri Bogu sprosila, da odverne te žalostne in obžalovanja vredne nadloge, to tako grenko britkost in silo, šibo svoje jeze, ktero smo zavoljo svojih grehov zaslužili, in da ukroti in umiri grozovitne viharje, kateri se povsod Nam v nar večo bolečino zoper cerkev vzdigujejo, in da našo žalost v veselje spremeniti hoče. Vi veste prav dobro, pravijo sv. Oče dalej, da je vse Naše zaupanje na presveto devico postavljeno; zakaj v Marijo je Bog polnost vseh dobrot položil, tako da, če nam je upanje, milost, zveličanje pripravljeno, naj vemo, da nam je po Mariji primerjeno — zakaj tako je volja Tistega, kateri hoče, naj vse po Mariji zadobimo“. Več ko 10 let je že preteklo, kar so te prelepe besede govorili sveti Oče naš; pa veljajo od besede do besede tudi še za naše dni. Kamor se oberremo, povsod nam žugajo velike nesreče: Vojske, puniti, dragota, lakota, žalostni revni časi. To vidi in pozna tudi naša preljuba sv. kat. cerkev, in hoče nam, svojim ljubim otrokom, pomagati in oteti nas veliki nesreči. Zatoraj oznanuje to versko resnico in kliče: Glejte, Bog je storil velik čudež in Marijo čisto ohranil od izvirnega greha, jo izvolil za mater svojega ljubega Sina in jo povišal za kraljico nebes in zemlje. Velika nesreča vam žuga — pritecite pod pomoč božje porodnice! Kar mati prosi, Sin odrekel ne bo. Na njeno priprošnjo bo Jezus zapovedal viharju, in postala bo velika tihota. Zatoraj

zdihamo in kličimo po misli in volji sv. cerkve v svojih revah in nadlogah k precisti devici Mariji. Naj ona za nas Boga prosi, in Bog nam prej ali slej gotovo pomagal bo.

S k l e p.

Vsi smo grešniki, v grehah spočeti in rojeni, le Marija edina in sama je spočeta in rojena brez izvirnega greha. To resnico, ktere nas uči lastna pamet, sv. pismo in ustno sporočilo, to resnico sv. kat. cerkev naše dni oklicuje za versko resnico. Zvonovi vseh cerkev so peli, topovi rimskega grada so pokali oznanovaje ljudém to sveto resnico. Vsi veseli in hvaležni tudi mi sprejmemo to sveto resnico in kličemo: Oh Marija, terdno verujemo, da si brez vsakega madeža izvirnega greha spočeta, oh prosi Boga, naj poterdi našo vero, ki naše dni toliko žalostno umira! Oh Marija, prosi Boga, naj nas varuje vsakega greha, ki se naše dni tako strašno razširja. Oh Marija, prosi Boga, naj nam pomaga v nesreči, ki nam naše dni žuga od vse strani. Sv. Marija, mati precista, prosi Boga za nas! Amen.

VII. Pridiga.

(Quae virtutes in sacris scripturis predicatam eximiam castitatem B. M. V. comitabantur — hae sint itidem custodes nostrae castitatis.)

„Mati brez madeža, za nas Boga prosi!“ 6. versta. Lav. lit.

V v o d.

Marija se imenuje „Mati precista“, ker je bila čista spočeta in rojena brez izvirnega greha. Marija se pa dalej imenuje „Mati brez madeža“; kaj neki to pomenja? Marija se pravi „mati brez madeža“, zato ker je bila popolnoma prosta od poželenja ali sladnosti mesá, ona ni poznala nobene želje, nobene besede, nobenega djanja, z eno besedo, ona ni poznala ničesar, kar bi bilo gerdo, nesramno in nečisto; od nje veljajo besede sv. Duha: „Vsa lepa si prijateljica moja, in madeža ni na tebi“; „kakor lilija med ternjem, tako je moja prijateljica med hčerami“; od nje go-

vori sv. Ambrož: „Devica je bila ne le po telesu, temuč tudi po duhu; sramožljiva je bila v govorjenji, nič temnega ni imela v očeh, nič prederznega v besedi, nič nepoštenega v delih“. Marija se pravi „mati brez madeža“ tudi zato, ker je tam, kjer je Marija bila pričujoča, tudi v drugih ljudeh ugasnil ogenj gerdega, nesramnega poželenja. „Posvečujoča gnada božja, piše sv. Tomaž Akvinčan, ni le v Devici vse nepripuščeno gibanje zaterla, ampak je tudi v drugih to moč imela, tako da, akoravno je Marija lepa bila na telesu, vendar od nikogar poželjena biti ni mogla“. In sloveči Janez Gerson pravi: „Obraz Marijin je k čistosti spodbodel vse, ki so ga gledali, ugasil in zamoril je vse nečiste misli“. Lejte! tako sramožljiva, čista, brez vsega madeža je bila Marija, Marija naša mila mati! Kako pa je z nami, z njenimi otroci? Besede sv. Pavla tudi nam veljajo: „Niste poklicani k nečistosti“. Pa oh, oh! Gerda nesramnost in nečistost se kot velika povodenj razliva po vesoljnem svetu, ona leze od dežele do dežele, od mesta do mesta, od vasí do vasí, od hiše do hiše. Ljuba in lepa čistost pa se čedalje bolj zgublja in redka je kot bela vrana. Oh to je nesreča, to je žalost! Zatoraj hočemo danes pogledati na Marijo, mater brez madeža in se učiti od nje: „Kaj nam je storiti, da se ljuba, sveta čistost spet verne med nas“! Marija! mati prečista, mati brez madeža, vseh devic devica, danes govorim od prelepe čistosti, ktere nam naj bolj zmanjkuje. Pomagaj mi toraj, da govorim tebi k časti, poslušavcom svojim pa k sreči in zveličanji! Sveta Marija, mati brez madeža, bodi češčena!

R a z l a g a.

Nar lepše se sveti na Mariji angeljska čistost; prelepo se pa svetijo na nji tudi druge čednosti, ktere so njeno čistost sprem-ljevale, podpirale in poviševale. Marija je bila tako čista,

a) ker je bila tudi ponižna. V skrivnem razodenju govori sv. Janez od neke gerde, nesramne ženske in jo popisuje takole: „Ta žena je bila s karmosinom in škerlatom ogernjena, in z zlatom pozlačena, in z zlahtnimi kamni in z

biseri“. Glejte prevzetnost in ošabnost, pa tudi nesramnost in nečistost! Vsa druga pa je bila prečista devica Marija: na tihem je živelá, borno se nosila, le deklo Gospodovo se imenovala še clo tedaj, ko jej angelj božji oznanuje, da bo mati Sinú božjega, odrešenika celega svetá. Zatoraj pa je ostala tako čista na duši in telesu: „Bog ponižnim gnado podeljuje, prevzetnim pa nasprotuje“, „prevzetnost se rada spodtika in sramota se za njo pomika“. Nek puščavnik je hudo zbolel. Vidi, da mu njegovi bratje težko strežejo, sklene toraj puščavo zapustiti in se v mesto podati. Njegov prednik ga svarí, naj v puščavi ostane, svét je nevaren in hudoben, lahko v grehe zabrede. Pa kaj mu puščavnik odgovori: „Star sem že, dolge leta navajen pobožnega, čistega življenja, ne bojim se nobene nevarnosti“. Pa prevzetnost se spodtika in sramota se za njo pomika! V mestu mu streže neka mlada ženska, nečisti ogenj se mu vneme v sercu in prevzetnež strašno pade. Ja! ljubi moji, padle so pobožne, učene in skušene duše, zatoraj ne bodimo prevzetni. Zatoraj bodi posebno ti, keršanska mladina! bodi ponižna, ne zaupaj in ne zanašaj se preveč na svojo moč, bodi ponižna v besedi, v noši, v obnašanju in djanju, in gotovo boš tudi čista: „Spodobi se, pravi sv. Ambrož, da je devica tolikanj ponižnejša, kolikanj bolj čista je“. — Marija je bila tako čista:

b) ker je bila tudi sramožljiva. V Drobtincah se bere tale prigodba: „Nesla je pred nekimi leti odraščena deklica iz Holomanovca na Vogerskem precej dnarjev v Golnico. Zunaj vasi se jej človek pridruži in tovaršijo ponudi rekoč, da gre ravno to pot. V sredo dobrove prideta in mož jo po stranskem poti spravi, kakor bi bližej bilo. Do rudnika prideta in mož zakriči: „Tukaj je tvoja smert, hitro daj dnarje“. Trepetaje mu dnarje podá in le za življenje prosi. Grozovitnik jej ukaže oblačilo sleci, rekoč: da bi bila škoda zagniti. Deklica se sleče in v sami srajci pred njim stoji. Tudi srajco hoče imeti. Sramožljivo dekle predenj poklekne, roke povzdigne in prosi, naj se od nje oberne, ker se ne spodobi, da bi gola pred njim stala. Ubijavec jej herbet oberne. Mahoma ga dekle od zadej zgrabi in v globočino rudnika prekucne. Dirja pravit, kaj se je prepetilo. V jami

najdejo hudodelca mertvega z dnarmi in z oblačilom, pa troje drugih trupel strohnjenih“. Glejte! Sramožljivost je rešila pošeno devico strašne smerti, sramožljivost bo rešila tudi naš dušne smerti, gerde, nesramne nečistosti. Sv. Ambrož pravi: „Ime je devica, priimek pa sramožljivost“. To se jasno kaže na devici Mariji. Angelj Gabriel stopi pred njo, Marija se ustraši in trese nekaj zato, kakor pravi sv. Bernard, ker jo je žegnano med ženami, ne pa žegnano med devicami imenoval, in ker je rekel, da bo sina rodila. Tako jo je sram in tako se boji, da angelj reče: „Ne boj se Marija“! Keršanski starši, učite in vadite svoje otroke, da jih bode sram vsake gerde besede, vsakega nesramnega djanja; recite jim večkrat: Otroci! ne mislite, ne govorite in ne storite, česar bi vas bilo pred Bogom strah, pred nami ali pred poštenimi ljudmi pa sram. Bog vse vidi, Bog vse ve, greh storiti nikdar se ne sme. Ti pa keršanski mladeneč in keršanska devica! tresi se, kedar v tvojem sercu kaka gerda, nesramna misel ali želja ustaja, naj te oblije rudečica, ko zaslišiš kako gerdo besedo ali pesem, ali kedar se te kdo si bodi nespodobno dotakne: gerda je kuhinjska capa, še gerša pa je nesramna deklina, nevarna je garjeva ovca, še nevarnejši pa je nesramen fantalin. O verjamite mi, priserčni moji! kjer švigajo nesramni, hotivni pogledi, kjer se slišijo gerde, klafarske besede ali pesmi, kjer se nosijo nespodobne, mehkužne oblačila, kjer se delajo grešne, zaljubljene znanja in zveze, kjer po noči pokoja ni — tam angelj sramožljivosti solze toči, čistost umira in bo skoraj pokopana. Ja bodimo vsi sramožljivi, in bodemo tudi čisti! — Marija je bila tako čista:

c) ker je bila tudi zderžna, to se pravi, berzdala je svoje oči in piclo redila svoje mesó. Kar njene oči zadeva, pišeta sv. Epifani in Janez Damašcan, da, ako ravno je bila Marija polna gnade, vendar svojih oči ni nikdar vperla v nikogar, temuč jih čuječe pobesila. In toraj pravi sv. Lukaž: „Marija pa se je tiste dni vzdignila in je jaderno šla na gore v mesto na Judovem“, jaderno je šla, da bi jo ljudje manj vidili. Da se je Marija zderžala pri jedi in pijači, nam priča sv. Gregor Turonski,

ki pravi, da se je postila vse žive dni. Sv. Bonaventura pa pravi: „Nikdar bi ne bila Marija tolike milosti našla, ko bi ne bila v jedi tako zderžna in zmerna; zakaj gnada in nezmernost se lepo ne vjemate“. Ta Marijna zderžnost naj je vsem v nauk in posnemo, katerim je sveta čistost še ljuba: „Lakota je prijateljica devištva, sovražnica razpuščenosti“, pravi sv. Jeronim. Naše meso je tako vse živo nečistega ognja, ogenj bo pa še veliko hujši, ako se meso preveč pase in naliya. Kdorkoli se pijančevanju ali sploh nezmernosti uda, svoje čistosti nikakor ohranil ne bo, in ohraniti tudi ne more. Že sv. apostelj Pavl pravi: „V vinu je nečistost“. Zatoraj so vsi svetniki in svetnice božje, na katerih se sveta čistost lepo sveti, v vednem in ojestrem strahu imeli svoje poželjivo mesó. „Jaz tarem svoje truplo, piše sv. Pavl, in tako ga devam v sužnost“. Sv. Jeronim, kterege so skušnjave zoper čistost hudo nadlegovale, piše tole: „Postil sem se cele tedne in svoje hudobno mesó duhu spodvergel“. In poslušajte, kaj ravno ta svetnik od sv. Hilarijona pripoveduje. „Jezil se je sam nad sebo, in udarjal si na persi, kakor da bi mogel z rokami hudobne misli odgnati. Čakaj le osel, je rekel sam sebi, bom že naredil, da ne boš volje rincati. Ne ovsá, le samo plev ti hočem pokladati, stradal te bom in tako ti vzel vso moč“. Tako so delale vse čiste pobožne duše, tako moramo delati tudi mi, ako nam je sveta čistost mar in ljuba. Imejte toraj svoje mesó v ojestrem strahu: pazite na oči, da ne gledajo nesramnih rečí; pazite na jezik, da ne govori gerdih besed; pazite na roke, da se ne dotikajo nesramnih rečí; pazite na noge, da ne hodijo po ponočnih, gerdih potih; pazite na svoje serce, da ne redí nepoštenih misel in želj; pazite na svoje meso, bodite zderžni in tudi čisti bote! Marija je bila tako čista:

d) ker je bila tudi pobožna, rada je molila in hodila k božji službi. Še le tri leta stara se je Bogu darovala in tempelj božji si izvolila za prebivališče svoje; angelj Gabriel jo najde, ko ravno opravlja klečé svojo večerno molitev; vsako leto je hodila v Jeruzalemski tempelj opravljat službo božjo; podala se je tudi 40. dan

po rojstvu Jezusovem v tempelj, darovat in se očiščevat, kakor je bila pri Judih postava. Marija je bila pobožna, imela je veselje do Boga, do molitve in božjih reči, zato raj je bila tudi tako čista. Ja goreče molitve nam je posebno treba, da se ovarujemo gerdega, nečistnega greha. „Devica misli, kar je Gospodovega“, uči sv. apostel Pavl. In modri v stari zavezi pravi: „Ker sem vedel, da ne morem zderžen biti, ako mi Gospod ne da, sem pred nja stopil in ga prosil“. Prosimi moramo, da nam vsega-mogočni Bog pomaga, meseno poželenje krotiti in nečistosti se ovarovati. Prav satanove skušnjave je imel sv. apostelj Pavl, skušnjave mesá, nečiste poželjivosti so ga hudo nadelgovale. Pa čujte, kaj pravi, kako si je pomagal? „Dano mi je zelo v moje mesó, angelj satanov, da me bije. Zatega voljo sem trikrat Gospoda prosil, da bi odstopil“. Njegova prošnja ni bila zastonj, uslišal ga je Bog in mu rekel: „Dovolj ti je moja gnada, zakaj moč se v slabosti spolnuje“. Oh, ko bi ljudje bolj radi in bolj goreče žebrali doma in v cerkvi, in več veselja imeli do božje službe, do božje besede, gotovo bi bilo več čistosti med nami! Keršanski starši! ravnajte svoje otroke bolj pogosto k molitvi in k božji službi in prepričali se bote, da to pomaga, ne bote imeli toliko hudobnih, razujzdanih sinov, ne toliko zapeljanih, nesrečnih hčer. Vi keršanski mladenči in mladenčice, vsak dan zjutraj in zvečer svojo molitvo lepo opravljajte, tudi pri svojih opravilih na Boga se zmislite in k Njemu zdihnite, radi v cerkev hodite, božji nauk zvesto poslušajte, sv. zakramente vredno prejemajte, oh zares! prepričali se bote, da Bog gotovo pomaga. „Nikdo, pravi sv. Avguštin, ne more braniti svojo čistost, kakor le Bog, kateri jo je dal“.

Marija je pa slednjič bila tako čista:

e) ker je bila tudi tiha, ni iskala posvetnega šuma, ogibala se je posvetnih tovaršij, sama za se in na tihem je preživela svoje dni. Sv. Lukež pripoveduje, da je Marija teto Elizabeto obiskala. Tri mesce je pri njej ostala, pa na svoj dom se je vernila, preden se je Elizabeti čas spolnil, da je sina povila. In zakaj Marija ni

hotla tega časa pri Elizabeti pričakovati. „Zato, pravi sv. Alfons Liguorjan, da se je ognila obiskovanju in ljudem, ki pri taki priložnosti gostejše do hiše prihajajo“. Tudi mi moramo bolj tihi in bolj sami za se biti, ako hočemo svojo čistost ohraniti. Res je, da na svetu in v družbi živimo, da se toraj vseh tovaršij ne moremo ogibati, da pa to tudi treba ni; le to je živa resnica, katero poterdjuje sv. pismo in vsakdanja skušnja: „Z dobrim boš dober, z hudobnim pa hudoben“. Zatoraj opominja sv. Pavl tako ojstro: „V imenu Gospoda Jezusa vas opominjam, da se odtegnite vsem tistim, kateri razujzdano živé“. Ali ne slišiš teh besed, o mladenč, ki v nečistem grehu tičiš? Povej, kaj te je omotilo in oslepilo, kaj te zamotalo v gerdo, nesramno znanje. O le koj obstoj in povej: zahajal si v slabe tovaršije, pajdašil si se z vesovavci in ponočevavci, s pijanci in plesavci in zdaj zdihuješ pod težkim jarmom nesramnega greha. Povej pa tudi ti keršansko dekle, ki si zapravila svojo čistost in dobro ime, svoje veselje in upanje, da točiš grenke solze noč in dan? O le koj obstoj in povej: zanemarjala si lepe besede staršev in duhovnikov, zahajala si v slabe tovaršije, pometala ž njimi kerčme in plešišča in tako zapravila svojo čistost. Ja res je, — kdor se slabe družine in grešne priložnosti ne varuje, naj nikdar ne misli, da bo dolgo čist ostal. Sv. Jeronim poprašuje: „Ali si močnejši kot Samson, svetejši kot David, modrejši kot Salomon? Vsi ti so padli, padli globoko zavoljo slabe tovaršije. Svojo čistost si boš le ohranil, ako bežiš“! Sv. Avguštin pravi: „Kedar sv. Pavl verne kristjane pred drugimi grehi in hudobijami svari, jim pravi: Zoperstavlajte se jim! Kedar pa od nečistosti govori, ni rekel: „zoperstavlajte se, temoč bežite“! Zatoraj bežite pred hudobno tovaršijo, bodite bolj sami za se in tihi, in gotovo tudi čisti bote!

S k l e p.

Preljuba čistost med nami čedalje bolj hira in umira: poglejmo na Marijo, mater brez madeža, vseh devic devico,

na Marijo, na kateri se prelepo sveti angeljska čistost. Učimo se pa tudi od nje, kaj nam je storiti, da se ljuba sveta čistost spet verne med nas! Bodimo ponižni, bodimo sramožljivi, bodimo zderžni, bodimo pobožni in bodimo tihi, kakor je bila prečista dev. Marija. Terdno se zaobljubimo, da se bomo ravnali po tvojem izgledu o sv. Marija. Ti pa, mati brez madeža, Boga-prosi, naj nam pomaga, to svojo obljubo zvesto tudi spolnovati. Marija, mati brez madeža, prosi Boga za nas, da čisto živimo na duši in telesu, in tako srečno dojdemo k tebi v svete nebesa in tam v večnem veselju Boga gledamo; kajti „zveličani so čistega serca, Boga bojo gledali“. Amen.

Novičar.

* Iz Celovca. Politika gre te dni tako na skok, da moramo že dan pristaviti, kdaj te verstice pišemo. Danes je 12. september, in vemo, da že jutre ne bo več res, kar je danes terda resnica. Neapoljsko je skorej že vse v pesti Garibaldovi! Mladi kralj Franc II. se je do kraja možko deržal; mislil se je do slednje minute puntarski derhali v bran postaviti in okoli Kapue kervavo bitvo biti, — pa zapustili so ga siroto vsi ministri, vsi generali in skoraj cela armada. Od vseh zapuščen se je podal v terdnjavo Gaeto in pojde prej ko ne po morju kje drugod zavetja iskat. Kar svét stoji, se je javelne še godilo kaj takega: toliko izdajavcov in toliko puntarjev v naj bližnji žlahti in med ministri, toliko izdajavcov, babjakov in figa mož med generali in vojšaki! To maslo so skuhalo podpihovavci in rovarji, ki so se v to nesrečno deželo pošiljali iz Angleškega, Francoškega in Piemonteškega. Pa ti nesitneži in požeruhi še niso siti — še sedi sv. Oče papež na kraljevskem sedežu, še je Beneško v Avstrijskih rokah. „Hajdimo toraj tudi nad te dežele in odpodimo kralje in vladarje po milosti božji“, tako leti glas po puntarskih trumah. Tega smo si svesti in terdno terdno pričakujemo, da na slednje zmaga pravica in sv. katoljska cerkev. Pa pota božje previdnosti so skrivne in neizvedene. Zatoraj, preljubi moji Slovenci! zdihujno in prosimo posebno te dni za našega papeža Pija in našega svitlega cesarja Franca Jožefa, — pa vendar ne obupajmo, ako slišimo iz Taljanskega žalostnih glasov. Bojimo se, da je tudi po Rimskem dosti izdajavcov in prekucnežev, in da na vrata Avstrijske carevine spet terka huda vojska. Zakaj Napoleon, ki pri vsej tej žalostni komediji zvonec nosi in iz Pariza vso vodo tako navadja, kamorkoli hoče, naj

se še tako nedolžnega dela in si roke umiva, Napoleon, pravimo, čuti in vidi, da se vladarji proti njemu zedinujejo in prijateljsko vežejo; to mu je hud tern v peti. Zatoraj se bo puntarjem ves v roke vergel, očitno v njih rog trobil in vse puntarske moči zbudil in spustil. Kaj dobrega nimamo pričakovati tako hitro, — vendar upanje v sercu nosimo, da ob koncu zmaga pravica in resnica. —

Tako stoji reč proti jugu, pa tudi na jutrovem je štrena strašno zmedena. Tu in tam na Turškem uboge kristjane kervavo preganjajo in morijo; v Siriji so jih nek zaklali okoli 20 tavežent, jim požgali pohoštva in jih vsega oropali. Pa Turki bojo hudobne Druze že v kozji rog zagnali, tudi hudo kaznovali; okoli 200 naj prvih in hujskih so že k smerti obsodili. Pa Bog vé, ali so prave prijeli in ali je Turkom resnica. Tudi Angležem in Francozom malo zaupamo, morebiti da so le tje šli in tam brodijo, da bodo v motnem lože lovili. Reč mora že imenitna in čudna biti, ker je že tudi Rus veliko armado proti tem krajem poslal. Med tem, ko se tako imenitne reči zunaj naše carevine snujejo, doma v našem poglavitnem mestu Beču sedijo državni svetovavci in prevdarjajo, kako se naj naša Avstrija znotraj uravna. Bog razsveti to gospôdo in svitlega cesarja, da napravijo tako, kakor je Avstriji ja Evropi v blagor, mir in slavo! —

* Iz Celovca. Naš premilostljivi knezoškof Valentin so poslednje tedne hodili po tistih dekanijah svoje škofije, ki sô nekdanj spadale pod lavantinsko škofijo. Dekanije so tele: Velikovška, št. Andraška, Wolfsbergska; št. Lenarška, Doberloveška, Kapelska, Bliberška in Dolnidravberška. Povsod so bili sprejeti prav slovesno in prijazno. Farani in duhovniki vsi so pokazali, kako veseli da so svojega novega višpastirja. Najpred je bila birma, potem pastoralna konferencija, in tudi šolska skušnja. Prečastiti knezoškof so pridigovali po nemški in slovenski, kakor je bila potreba, in pri konferencijah so dušnim pastirjem serčno priporočevali, naj delajo pridno in zvesto, kolikor le premorejo, v vinogradu Gospodovem v čast in slavo božjo pa v zveličanje svojih ovčic. V slovenske dekanije so seboj vzeli čast. g. višega šolskega ogleda, dr. Milarja, ki je zlasti ljudske šole pregledoval. Ljudske šole so starodavne hčere sv. katoliške cerkve in slišijo v cerkovno oblast in skerb; naj jih toraj tudi cerkev oskerbljuje! Slišimo tudi, da so naš milostlj. za blagor in povzdigo šolskih zadev vsi vneti knezoškof res volje, višega šolskega ogleda seboj jemati, kolikorkrat bojo po svoji škofiji hodili in pregledovali. Od vseh strani gre glas, da so vsi gg. duhovniki in učeniki tega serčno veseli; po tem takem pridejo ljudske šole vsaj spet takim gospodom v roke in skerb, ki naše ljudi in otroke poznajo, njih jezik znajo, ž njimi ponižno in prijazno prav po domače ravnaajo in tako veliko opravijo. Kdor hoče pri ljudskih šolah vspešno in koristno kaj zaukazovati in kaj opraviti, naj se prej uči jezika, ki je po šolah v navadi, to je naše dni *conditio sine qua non* — potem naj se uči,

kako je treba z malimi otročiči obhajati se, in sploh naj kaže, da mu sreča in napredek šolskih reči na sercu leži. Visokoč. g. dr. Milar se je kot šolski prijatelj in skušen šolnik že dolge leta skazoval. Zatoraj se ne čudimo, da so ga vsi veseli: duhovniki, učenci, farani in otročiči. — Ko ravno o šolah govorimo, nam na misel pride naše Marijanišče. 97 mladenčev se je oglasilo, da bi radi prišli v ta novi zavod. Premilostl. knezoškof so jih vzeli 30, in 24 se jih neki bo živilo od nabranega kapitala ali istine, 6 jih bojo pa preč. knezoškof na svoje stroške preživljali. Nobena živa duša ni mislil, da se jih bo že prvo leto toliko mladenčev v Marijanišče vzeti moglo; pa lepa beseda je našla lep kraj in usmiljeni Bog je tudi požegnal to lepo početje. —

* Iz Celovca. Slednokrat smo rekli: Upamo, da se bojo Celovške glavne šole zastran slovenskega jezika prihodno šolsko leto uravnale postavno, pravično in pametno. K tem šolam pa spada tudi šola za šolske pripravnike, iz ktere dobivlja cela kronovina svoje učitelje. So že vse Celovške glavne šole visoko imenitne, še veliko imenitnejša pa je šola za šolske pripravnike. Od drugih predmetov in reči na Celovski šolski pripravnišnici ne govorimo, le o slovenskem jeziku hočemo nekaj zakramljati. Pripravniki se učijo kakih 30 ur vsak teden, in med temi urami je le ena, to je: ena sama urica za slovenski jezik! Slobodno terdimo, da to ni postavno, ni pravično, ni pametno. Visoka vlada in katoliška cerkev očitno kažete, da jim prava, keršanska omika svojih podložnih res pri sercu leži. Kako pa hočeš slovenske otročiče omikovati in jih učiti v ptujem, nerazumljivem jeziku vseh teh reči, ki so jim posebno naše dni neobhodno potrebne. Zatoraj tudi vse postave — deželne in cerkovne — zaukazujejo, naj je učni jezik po ljudskih šolah domači, materinski jezik. Med 30 urami eno samo ubogo urico za slovenski jezik, alj je to postavno?! — „Enake dolžnosti — enake pravice“ — „Kar ne želiš, da bi ti drugi ne storili, tudi drugim ne delaj“; to so jasne, ja clo božje besede, ki naj veljajo vsem narodom prelepe Avstrije. Kaj bi neki Nemci rekli, ko bi se jim za ljudske šole pošiljali človečljni, ki nemški nič alj pa tako znajo, da se Bogu vsmili, — ko bi se jim postavil za učitelja boježljive mladine ptuj človek, ki bi nemški toliko znal, kolikor zna slovenski veliko učiteljev po Slovenskem, ki v šoli takole govorijo: „Koliko ima čovak rokov? koliko pa krava nogov?“ „Zdaj bomo pa obendrali, aufsohali, šribali, obzihali,“ in tako naprej, da človeku slabo daje! Pa še takih učiteljev se nahaja po slovenskih šolah, ki še slovenske besedice ne znajo, in se je tudi učiti nočejo, ker gospodi dehanti — naši ognjeni domorodci, visoko učeni filologi in prebrisani pedagogi — take šole še hvalijo in povzdigujejo! Med 30 urami eno samo ubogo urico za slovenski jezik, po slovenskih šolah učitelji, ki slovenski malo alj nič ne znajo, — alj je to pravično?! — Šolske pripravnike — prihodnje učitelje —

podučevati v sam večni Bog ve koliko predmetih, le v tistem jeziku ne, v katerem bojo svoje učence podučevali, alj je to pametno?! Dejte gerškega modrijana Sokratesa, alj rimskega govornika Cicerona, alj nemškega šolnika Pestalocija v kako slovensko šolo, in vse bo le bob ob steno: ubogi otročiči bojo zijali, alj dremali, alj igrali, alj druge muhe vganjali, zlate ure mladih let bojo pa zgubljene! Zatoraj mirnega serca pričakujemo, da Celovška šolska pripravnišnica ne bo ostala prihodnje leto pri starem kopitu zastran slovenskega jezika: „Naj pred jezik, v katerem bo učitelj učil, potem še le ostali predmeti.“ Naj se toraj šolska pripravnišnica zastran slovenskega jezika osnuje tako, kakor so jo osnovali rajni č. g. šolski svetovavec Rudma š, ki so se celih 40 let s šolo pečali, daleč in široko kot spreten šolnik sloveli, za šolo, učitelje in šolsko mladino vse vse darovali in bili, kakor zdaj po njih smerti vsi spoznajo, pravični in dobri Nemcom in Slovencom. Č. g. Somer, c. k. učitelj na glavni šoli, je tedaj pripravnik v slovenskem podučeval; prosili smo ga, naj nam napiše, česar se je slovenskim pripravnikom po slovensko učiti treba. Imenovani gospod je bil tako dober in nam načertal tole učno osnovo za pripravnike: Vsak pripravnik, ki hoče v slovenskih šolah kedaj podučevati, naj zna:

a) gladko in pravilno po slovenski govoriti; po šolah se ne sme dopuščati, da učitelj ali učenec govori: „Buh je vsamahočen“, „dekva je rakva“, „aj boš dons davava“; da bi čč. gg. duhovniki in učitelji nikoli ne zabili: Kako govorijo Nemci doma in kako v šoli, cerkvi in pri drugih slovesnostih; naj tudi mi Slovenci v šolah, v cerkvi in pri bolj slovesnih priložnostih govorimo pravilno, po gosposko!

b) Naj zna urno in lepo po slovenski brati, pisati in tudi slovensko slovnico, kar se bo vse, ako se glavne in realne šole zastran slovenskega jezika prav osnujejo, že v teh šolah lahko naučil.

c) Znati mu je treba umetne ali tehniške izraze iz vseh tistih predmetov, ki se po ljudskih šolah učé; znati mora toraj besede, kterih potrebuje, ko podučuje brati, pisati in rajtati.

d) Znati mora narejati po slovenski vse pisma in listine, ki jih je ljudem v vsakdanjem življenju treba, postavim: liste, dolžne liste, konte, kvitenge itd.

e) In slednjič mora znati šolske knjige, ki se po ljudskih šolah rabijo, gladko po slovenski razkladovati znanstveno in slovnično.

Ni preveč, vendar kratko rečeno: Kar se učijo pripravniki za nemške šole po nemški, to naj se tudi učijo pripravniki za slovenske šole po slovenski. Tako jim pri uku ne bode studno in zoperno, kar bi jim imelo biti všeč in ljubo: Kar človek zna, do tega tudi serca ima. —

Da bi se pripravniki v dveh letih tega naučili, bi bilo treba vsak teden nar manj treh celih ur. Boljše je, da se kaj drugega

okrajša ali clo odverže, kakor da bi se zanemarjal jezik, v katerem bojo pripravniki svoje dni podučevali.

Pomočne knjige pri tem nauku bi bile: Abecednik, malo berilo, veliko berilo, ponovilo, Janežičeva slovenska slovnica in Tonček v šoli iz šolskega Prijatla. — H koncu le še to pristavimo: Dobri učitelji — dobre šole, dobre šole — dobri ljudje, dobri ljudje — dobri državljani in katoličani!

* Iz Celovca. X. Prav veselo oznanilo nam je „Slov. Prij.“ mesca junija prinesel, pismo namreč našega milostljivega knezoškofa, v katerem naznanjuje, da je poprejšnje društvo sv. Mohorja v cerkveno bratovšnjo ravno tega imena prenarajeno, od sv. Očeta papeža poterjeno in z obilni odpustki obdarjeno; zraven se tudi bere vsa osnova te bratovšnje, nje namen, dolžnosti družbenikov, pa tudi lepi dobički, ki se po njej dobivajo. Zares, ne moremo se zadosti zahvaliti našemu milostljivemu višipastirju, da so se tako blagovoljno za povzdigo naše mile slovenščine poskusili, in nam s svojo višioblastjo na pomoč prišli, nekdanjo društvo sv. Mahorja, katero je že dolgo let le hiralo in že umirati jelo, na novo oživiti in na noge spraviti. K temu cilju in koncu pa ga ni bolj pripravnega pripomočka, kakor da se je imenovano društvo na cerkveno polje prestavilo in se pod napisom keršanske bratovšnje tudi med keršansko priprosto ljudstvo razširja. Pogosto se čuje tožba, da naš narod v splošnji omiki za drugimi narodi zaostaja, in ne bi se upal terdit, da je ta tožba vsa prazna in izmišljena; temu se pa tudi čuditi ni, če se pomisli, kako malo je bilo dosihmal slovenskih šol, in kako malo se je storilo za omiko našega naroda. Dandanašnji je sicer, bodi ga Bog zahvaljen! boljši o tej reči; dosti imamo slovenskih šol in tudi slovenskih bukev in spisov ne manjka; pa kaj pomaga, ker izsolani otroci v poznejših letih nimajo dosti priložnosti, česar so se v šoli naučili, v djanju rabiti; ker namreč razun kakih molitvenih bukev redko ktere med priprosto ljudstvo pridejo. Ne da se tajiti, da so želje po lepo in mično spisanih bukvah med ljudstvom clo velike in silne; zakaj ptica, ki zna peti, tudi rada poje. Iz tega se vidi tudi velika potreba bukev, ktere bi bile za ljudstvo prav primerjene, ktere bi se pa tudi med ljudstvo razširjale. Tukaj veljajo prav za prav besede našega božjega Zveličarja: „Množica se mi smili, ker nima kaj jesti“. In če mi kdo z učenci zaverne: „Od kod jih bo kdo zamogel tukaj v puščavi s kruhom nasititi?“ mu rečem: „Nate bratovšnjo sv. Mohorja, ona bo tista zakladnica, iz ktere si bo moglo naše ljudstvo potrebnega duhoyskega kruha zajemati; več ko jih k tej bratovšnji pristopi in nje namen podpira, lažje se bo kaj opravilo. Poglejmo za primero na protestantiško angleško propagando, kako svoje zločaste bukve po celem svetu razpošilja ali za clo majhno ceno ali čisto zastonj. Se mar bomo njej osramotiti dali, da bi tudi od nas veljalo: „Otroci tega svetá so modrejši v svojem rodu, ka-

kor otroci luči"? Ali pogledjmo za posnemanje bratovšnje sv. Janeza Nepomucena na Českem, sv. Metoda na Moravskem, ktere se tudi z izdajanjem ljudstvenih bukev pečate in toliko tavžent in tavžent družbenikov štejete. Zares, komur je kolikaj mar za pravo omiko in srečo svojega naroda, se bo z obema rokama naše bratovšnje poprijel, ktera mu priložnost daje, svojim slovenskim bratom in sestram tako koristno ustreči; da! še za srečo si imamo šteti, da naše ljudstvo še ni od tiste krive omike, ktera žalibog današni dan gospoduje, popačeno, ampak se še od katoliške cerkve voditi da in svojo omiko od nje prejmlje. Zatoraj so pa tudi nar prej dušni pastirji poklicani, to keršansko bratovšnje po zmožnosti podpirati in svojim vernim ovčicam pot do nje kazati. Nahajajo se po nekterih farah lepo vrvnane bukvarnice, iz katerih se ljudem keršanske bukve razposojujejo. Ker pa ta naprava nekoliko stroškov nareja, zatoraj bi se imela bratovšnja sv. Mohorja, ktera na ravno ta cilj in konec meri, temveč obrajtovati, in kakor nadomestnica bukvarnic sprejeti, da se branja željnemu ljudstvu v tej reči ustreže. Naj toraj dušni pastirji svojim farmanom to bratovšnje prav zastopno in natanko razlagajo, naj jim taisto živo priporočajo in k pristopu v tajisto vabijo: naj jim posebno obilne odpustke, katerih veliko se zamore tudi brez spovedi zadobiti, razločno oznanujejo, naj se pa tudi ves čas za ohranitev in razširjanje bratovšnje poskušajo. Le od njih prizadevanja se zamore srečen vspeh in dosega družbinega namena pričakovati; jim veljajo besede sv. pisma: „Kdor vé dobro storiti, pa ne stori, temu je greh“.

* Iz Celovca. V slednjem listu „Prijatla“ smo naznanili, kako se je slovenščina po Celovski normalni šoli učila, in obžalovali smo, da naš slovenski jezik še nima tistega mesta, ktero mu gre pred Bogom in pred ljudmi in da je še zdaj nekaka nepotrebna pritklina. Kaj pa hočemo še le reči od Belaške glavne in realne šole, kjer je letos slovenščina popolnoma zaspala, čeravno je peti del učencov ondašnje glavne šole slovenskega rodú? Samo to nas spet tolaži, da zmiram tako ostati ne more, in da ima novi šolski vodja terdno voljo, prihodnje šolsko leto nauk zanemarjene slovenščine zopet upejljati, in ga na postavno mesto postaviti. Naj bi njegovo blago prizadevanje ne bilo brez vspeha! Šolske oblasti pa prosimo, naj berejo, kar deržavni tajnik Jos. Aleks. Baron Helfert od jezika po šolah piše v svojem nar novejšem delu: „System der österreichischen Volksschule III. Band 2. Lieferung Pag. 303“. Naj velja toraj zana-prej pravica in postava!

* Iz Gorice. Konec šolskega leta je tu, naj tedaj povem nekaj od naših šol v Gorici, kolikor ravno vem. Začnem z zavodom in šolo gluhtonemov, ali tu naj govori sam „programma dell' istituto dei Sordo-muti“, ki je tudi letos, kakor lani, tiskan bil in razdeljen. „Eno leto, tako govori ta letopis, je uže zopet preteklo, leto pomanjkanja, stiske in reve, in vender . . . božja previdnost je naš zavod,

spominek človekoljubja in kristjanske ljubezni, milostivo ohranila. — Visoko c. kr. namestništvo se je blagovoljno naše stvari poprijelo, in nadjamo se, da se bo v kratkem zamoglo uslišati veliko takih nesrečnih revčikov, kateri želijo v zavod stopiti, ktere pa smo s solznimi očmi odpravljati bili prisiljeni, ker je zavodu dohodkov primanjkovalo, sami reveži pa niso mogli majhine letnine plačevati potrebne za njih hrano. — Usled prošnje, ki smo jo višim uradom zavoljo tega predložili, in ki jo je c. k. deželski šolski svetovavec krepko podpiral, potem ko je sam naš zavod obiskal, in sam s svojimi očmi se prepričal, kolikanj inštitut potrebuje, je visoko c. kr. namestništvo od visokega c. kr. ministerstva notrajnih zadev zadobilo, da se bo v eni prihodnjih državnih loterij ozir imel na naš zavod gluhonemov, ter je med tem blagovoljilo mu 1400 gld. avstr. v. nameniti iz dežel-ske denarnice, ki se bodo takrat povernili, kedar bo rečena loterija vresničena. —

Zavoljo takih ekonomskih stisk ni bilo mogoče, da bi izpraznjene mesti enega učitelja gluhonemov, in ene učiteljice bile s sposobnimi osebami nadopolnjene. Vodja celega zavoda, ki mora sam tudi za ekonomijo skerbeti, je bil primoran tudi en odsek svojih šol sam učiti, in zraven tega še v vseh klasih verozakon razkladati. Za žensko gluhonemo mladost je skerbela za vse dobro dokaj vneta šolska sestra M. Luiza“. Tako govori zgorej omenjeni letopis tega inštituta, potem pa še pristavi, da se eni izmed odgojencov uče mizarstva, tesarstva itd., drugi obdelujejo domači vert v prostih urah, ali opravljajo druge potrebne dela v hiši in zunaj, deklice neme pa se uče ženskih del in pomagajo v kuhnji itd. — V domačem vertu je bilo to leto ucepljenih 2000 drevesec, in bčele so dale 300 funtov medú in 85 funtov voska. — Mili doneski od blagoserečnih dobrotnikov tega zavoda niso letos toliko zdali, kolikor druge leta, in to so sicer zavoljo dovolj znanih uzrokov občne in osebne stiske dežele in darovavcov. Zatorej se ni nabralo več ko 514 gld. 30 kr. n. dn. — Število vseh revčikov je bilo letos 51, to je 34 možkega, in 17 ženskega spola. Dne 29. avgusta je bila očitna poskušnja.

Tudi latinske šole so bile zadnji dan avgusta mesca sklenjene. Od teh ne morem nič kaj posebnega povedati, ker gimnazijskega letopisa še v roke dobil nisem, ko sem te verstice načerkaval, tedaj zamorem samo povedati, kar sem slišal praviti. Rejenci namreč naše mladenšnice (seminarium puerorum) so se letos tudi prav dobro obnesli, kakor lani, in več njih je bilo očitno pohvaljenih in obdarovanih.

Nemške šole, kakor smo jim nekdanj pravili, se bodo še le 15. dan septembra sklenile.

Bogoslovske šole so 30. avgusta končane. Sedem jih je, ki so se popolnoma izšolali in bodo v kratkem nastopili svoje službe kot dušni pastirji. Kvaterni teden bodo trije teh še le mašniki posvečeni, zakaj štirje so že duhovniki. — In ker sem ravno kvaterni teden

omenil, naj povem še to, da ta teden imamo letos zopet duhovne vaje za duhovnike, ki jih uže dve leti pogrešamo. Mogoče, da bom drugo pot kaj več od tega vedel povedati.

Iz Libelič. F. M. Nezameri, preljudi Slovenski prijatelj moj! da Ti se nepoklican oglasim iz kraja, ki Ti je morebiti še neznan. Ako bi se Ti ne merzilo, alo pa na noge, hočem reči v poštni voz, jo poskusi do Laboda, potem pa „per pedes apostolorum“ v Libeliče. Toda poterpežljivosti Ti priporočujem: iz Laboda drugači v Libeliče ne prideš, kot čez Dravo, brodnar je v Libelički župniji, moraš toraj jako dobre persi imeti, da ga dokličeš; hentani brodnar Ti sicer tenko sliši in lahko vidi vsakega, ki se v naš kraj hoče podati, le muhast je marcina enmalo. Če Ti po sreči gre, dobre pol ure ga že moraš čakati. Te je unkraj priveslal, greš blizo 10 minut v breg po precej kamnati poti, naenkrat obstojiš ves osupnjen, ker Tvoje oko zagleda dolgo, precej široko in jako plodno planjavo, timveč boš stermil, kajti popotnik po poštni cesti misli, da unkraj Drave nič drugega ni, kakor hribovje. Na planjavo stopivšemu se naproti nasmehuje lična cerkev, ki se z homca kot kraljica ozira na Libeličko vas, ki izmed sadunosnega drevja luka, kakor ogleduh iz krovišča svojega. Jo mahaš nekoliko po planjavi, prideš do križa in se na desno zasukneš; zdaj pa se odahneš in ohladiš, ter greš zmirej v senci, katero Ti daja sadunosno drevje, lepo umetno uverstjeno, noter do grada, kjer dobrega ola dobiš; od grada pelje na ravnost cesta v farovž. Tu Te bodo sicer bolelni, pa vendarle še zmirej dobrovoljni g. župnik F. S. z veseljem sprejeli in Ti po zmožnosti postregli. Povem Ti, da boš prav židane volje in Ti Libeliče dopadle bodo. Tikama farovža pelje cesta s Trajberga v Pliberg memo Suhe — Neuhausel — in Švabec; povsod prijazen kraj, zlasti bi Ti na Suhi dopasti utegnilo. Na veselem homcu tako reči sedi lep grad, pod homcom zagleda popotnik kaj zalo cerkev. Komej je še le 4 leta, odkar Suhijani svojega duhovna imajo, spadali so prej pod Švabece: alj v teh 4 letih so postavili tako fleten farovž, da mu ga skori ni para, kakor tudi hlev in sadaj narejajo šolo; živa priča, koliko za dobro vneti farani z zjedinenimi močmi premorejo, akoravno je njih število le majbno. Novi g. župnik M. S. so pa tudi za časno in večno srečo svojih pridnih ovčic prav skerbni, šolo sami oskerbljujejo, ki z veselim vspehom napreduje. Od Suhe do Žvabec jo prikoračiš v uri lahko. Švabece so še koj lep kraj, kmetje imajo lepo, toda že menj plodno polje in veliko sadunosnega drevja, sosebno pa g. župnik L. D., kajti so mož, ki jako dobro umijo, divjake pokristjaniti, imajo nar žlahtnejšega sadja vsakega plemena. Stopis v Njih vert, boš mislil, da si na Stajerskem. Vidil boš naj slavniše tersovja ovijati se po brajdah; zares rajsko veselje je, v njih temni senci počivati, ter ohladiti se. G. župnik so mi pa tudi zagotovili, da ondi biti je Njih nar večje veselje.

Omilovanja vredni gospod! Bili so pač v velikem strahu. 9. avgusta mi rečejo moj g. župnik: „Rad bi se peljal v Žvabece, svojega nepozabljivega prijatla g. župnika obiskat, ker jutre je nja god, alj pre slab sem, si ne upam. Idite vi, bom dal vpreči, naložite po poti g. župnika Suhškega, izročite mojemu ljubemu Lorencu, da mu iz globočine svojega srca vse dobro želim in da bom zlasti jutre za nja časni in večni blagor Očeta nebeskega prosil.“ Tako govorijo blaga dušica in solze Njim v očeh igrajo. Obljubim Njim, vse po Njih volji storiti; se Njim priporočivši jo smuknem meni tebi nič v koleselj in konjiček škreblija proti Suhi, kjer g. župnika seboj vzemem. Alj komej se, še ne četert ure, od Suhe odpeljeva, joj in joj, se gosta dimna megla, iz ktere strašni plameni semtertje švigajo, proti nama vali. Povem Ti, da to zagledivša omolkniva, akoravno sva prej burke vganjala. Stopivša s koleseljna hitiva na griček tikoma ceste, ter spoznava, da Švabečani sada gotovo dobre volje niso. Pogledam na uro, bil je četert na 4 popoldne. Verniva se nazaj, mi rekó moj tovarš, moj sosed v tem strahu naju še poznal ne bo, preden pa tje prideva, bo strašni ogenj že vse vpepelil. Pobitega srca se verneva nazaj, vsak na svoj dom. Le počasi se proti domu peljem, naj bi prehitro doma ne bil, ter s tim morda bolehnega g. župnika prestrašil. Drugi den Njim pa po dolgem napeljevanju na to vse povem. Od žalosti skorej govoriti niso mogli. „Ubog moj prijatel! tako godovanje je pač žalostno,“ so zdihovali.

Na veliko Gospojnico grem v pomoč na sveto mesto, v podružnico Švabečke župnije. Pri obedu mi g. župnik pripoveduje, v kakšnem strahu so bili, da so gologlavi po vesi letali, se opekli in da še zdej bolečin čutijo. Zgorelo pa je 6 prebivališč in 10 drugih stanj z vsemi pridelki. Bi ne bil nasprotni veter fulil, cerkev z farovžem vred, celo vso ves bi strašni ogenj vpepelil bil. Ogenj je zatrosil nek Žvabečan sam, ki se vode boji, zategadel pa vince in žganje iz kupice, duhana pa iz lule le prerad sreblje. Ves vinjen se poda proti 3. uri popoldne v parno spat, ter si z vžigavnimi klinčki tobak zažiga, tako poterdujejo, ki so gerduna vidili. Alj se nedolžnega dela, ter to nesreco zavrača na svojo gostjo, ki je ravno tisti den kruh pekla in tako s pečnim omelom ogenj zatrosila. Alj da ničesar drugega ne opomnim, si le terditi upam, da babela je nedolžna; zakaj ob 11. pri-nese sosedinja testa, naj bi v njeni peči kruha spekla, alj peč je že merzla, in če bi gostja s pečnim omelom ogenj zatrosila bila, bi pač že poprej bilo goretí začelo, zlasti kajti je bajtica lesena bila. O vi pijanci! če bi vi pomislili, koliko nesreč ste vi krivi, da veliki dan sodbe vsi tisti, ki ste jih v siromaštvo pripravili, soper vas tožili bodo, brez dvoma bi nemarno pijańcevanje opustili; vzemiti si vsaj k sercu besede sv. pisma: „Da pijanci nebeskega kraljestva ne bodo posedli.“ Prevbogi pogorelci! ob vse so prišli, le en sam je bil zavaro-

van. Poduk o ti zadevi tako nič ne zda. Prav bi bilo, da bi se vsak prisilil zavarovati se; zakaj ako je prisilen, štibro odrajtovati, zakaj tudi ne, da bi se zavaroval. Bog in dobroserčni ljudje naj bodo revežem vsmiljeni!

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. g. Sturm Jož. je dobil faro Gradenece, č. g. Možič Mih. pa Kanonikat v Gospisveči. Č. g. kaplani so prestavljeni: Kasda Alojz za provizorja v Tifen, Krieghofer Jan. za provizorja v Stokenboj, Sket Jož. za kaplana v Možburg, Ertler Peter v št. Mihel pri Pliberce, Kac Leop. v št. Mihel pri Wolfsberze, Lobe Fil. v mesto št. Lenart, Sternad Friderik v Sokovo, Oberörg Mih. v Vogliče in Anewardtner J., prevzet iz Briksenske škofije, v Špital. Umerla sta: Fric And. kurat v Würmlah in Ueberfelder Ant. fajm, v Tifnu. R. I. P.

Teržaška škofija. Č. g. Golmajer Urb. je dobil faro Beršec. Sledeči č. g. so prestavljeni: Taler Tom. za kooperatorja k novemu sv. Antonu v Terstu. Cergol Jož. za kaplana k sv. Petru v Terstu. Vale Jan. za kaplana in učitelja v Keršano, Pezulič Franc v Umag in Šloser Blaž, novoposvečenec, za kaplana v Gimin. Č. g. Siherl Ant., škofiški kancelist, je v začasni pokoj stopil.

* Goriška nadškofija. Č. g. Koršič Mih. dozdejni vikar na Humskem v Berdih, je poterjen fajm. ravno tam; č. g. Golija Jož. je postal provizor v Devinu. Umerl je č. g. Leoni Mih. penzioniran vikar. R. I. P.!

* Lavantinska škofija. Prestavljeni so gg. kaplani: Mat. Košar v Hoče; Juri Marinka v Galicijo pri Celji, Jan. Stiper k sv. Lorencu v Slovenjih goricah, Rajm. Koceli v Dobovo, Franc Polc v Ribnico, Pet. Cizej v Podsredo, Mat. Pinter mlajši v Kamco pri Marburgu, Jan. Slomšek v Sromle, Jan. Cocej k sv. Rupertu, Gašper Majhenič k sv. Benediktu v Slovenj. gor., Ant. Suhač v Loko, Hen. Križan v Tinje, Mih. Šantel k sv. Ani na Krenbergu, Franc Rožker v Šmartin v Rožni dolini, Jak. Mastnak k sv. Barbari pri Wurmbergu, Jož. Flek v slovensko predmestno faro v Marburg, Mat. Cang v Slovenji gradec, Franc Perger v Laporje, Jož. Zadravec v šent Juri pri Taboru, Juri Sabot in Franc Kene v šent-Juri pri Rifniku, Jan. Trampus k sv. Antonu v Slovenje gorice, Franc Rat za duhovnega namestnika k sv. Janžu na Dravskem polji, Martin Kramberger na spodnjo Poljskavo, Franc Pukšič v Lembah, Mart. Satler v Jarenino, Franc Pinter v Planino, Franc Košan v Mozirje, Mih. Jeraz v Kapele pri Brežcah, Gašpar Lesjak v Dobje, Jožef Turkuš k sv. Lorencu v Puščavi, Matija Stoklas na Muto, Jernej Ciringer v Šmartin pri Saleku, Mih. Vogrin k sv. Marjeti pod Ptujem; Jan. Heržič k sv. Lenartu pri veliki Nedelji, dr. Franc Žagar v šen-Pavel pri Preboldi. — Novoposvečeni gg. mašniki so razstavljeni: Vinc. Bizjak k. sv. Tomažu pri veliki Nedelji, Matija Koren v šen-Peter pred Svetimi gorami, Ferd. Jan v slov. Bistrico, Ben. Juri v Novo-štiftu, Franc Klavžer v Cirkovce, Jak. Košar v Šmartin pri Wurmbergu, Tom. Lempl k sv. Magdaleni pri Marburgu, Rajmund Repotočnik v Lotmerk, Ant. Stanjko v Gornji grad, And. Urek v Marenb. Fajmeštri so izvoljeni gg: Franc Cvetko pri sv. Barbari pri Wurmbergu, Mart. Strajnsak v Zaverčih, Ant. Plevnik duhovni svetovavec v Žavcu. — Korski vikar pri stolni cerkvi je izvoljen gosp. Franc Trafenik, — gosp. Ant. Strajnsak pa samostalni kaplan v Veržeci.